

Jó Pajtás

No Smoking Day – Ne gyújts rá!
Május 31. – dohánymentes világnap

Gion Nándor olvasási verseny

2012. május 19-én, szombaton 10 órai kezdettel az újvidéki Apáczai Diákotthon ismét helyet adott az olvasni szerető felsős tanulóknak. A 2011/12-es tanév folyamán immár második alkalommal szervezett vajdasági döntőt az újvidéki székhelyű Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete. A verseny főszervezője Kollár Mária nyugdíjas magyartanár volt. További szervezők voltak még: Viola Lujza, Dulka Gyöngyi és Brindza Ildikó magyartanárnők is.

A döntőre úgy kellett készülniük a versenyzőknek, hogy csapatonként (3 fő) hat művet olvastak el. Ebből egy könyv Gion Nándor regénye volt. Ebből öt könyvcímet húztak, amiből feladatlapot vagy tesztlapot kaptak írásbeli kitöltésre. A versenyen tizennyolc kiscsoportos tanuló (5. és 6. osztály) és kilenc nagycsoportos tanuló (7. és 8. osztály) vett részt.

Az eredmény a következőképpen alakult.

KISCSOPORT

I. helyezést ért el a KÖNYVGYÚJTÓK csapata (Nagykikinda, Fejős Klára iskola: Fekete Mária, Kiss Tamás és Szakáll Márta). Momic Violetta tanárnő tanítványai 53 pontot értek el.

II. helyezést ért el az ÉRDEKLŐDŐK csapata (Csantavér, Hunyadi János iskola: Vituska Viktória, Kozma Katinka és Juhász Rebeka). Lengyel Andrea tanárnő tanítványai 51,50 pontot értek el.

III. helyezést ért el a KÖNYVMOLYOK csapata (Temerin, Kókai Imre iskola: Horák László, Petro Éva és Szántai Tamás). Nemes Ildikó tanárnő tanítványai 49 pontra teljesítettek.

III. helyezést ért el az ÍRÁSTUDÓK csapata (Zombor és Doroszló: Juhász Emma, Hencsár Dorottya és Tallósi Anasztázia). György Mária és Brindza Ildikó tanárnő tanítványai szintén 49 pontra teljesítettek.

IV. helyezést ért az IRODALMÁROK csapata (Nagykikinda, Szent Száva iskola: Détári Apollónia és Barna Viktor). Dulka Gyöngyi tanárnő tanítványai 42 pontot értek el.

IV. helyezést ért el a KÖNYVBARÁTOK csapata (Szenttamás, J. J. Zmaj iskola: Kovács Flóra, Bálizs Laura és Hodonicki Nikolett). Drobnyik Aranka tanárnő tanítványai szintén 42 pontot értek el.

NAGYCSOPORT

I. helyezést ért el a FILOLÓGUSOK csapata (Ürményháza, Dositelj Obradović iskola: Lelik Róbert, Palatinus Regina és Szokola-Simon Brúnó). Viola Lujza tanárnő tanítványai 56 pontra teljesítettek.

II. helyezést ért el a BEFOGADÓK nevű csapat (Csantavér, Hunyadi János iskola: Kozma Regina, Nagy Enikő és Temunovity Sztella). Kecsenovity-Szabó Dóra tanárnő tanítványai 46,50 pontra teljesítettek.

III. helyezést ért el a LITERÁTOROK nevű csapat (Temerin, Kókai Imre iskola: Illés Margit, Szajler Dorottya és Hegedűs Izabella). Nemes Ildikó tanárnő tanítványai 30,50 pontra teljesítettek.

Az olvasási verseny decemberi és májusi döntőjének minden első helyezettje egyhetes ingyenes magyarországi táborozást nyert, minden második és harmadik helyezettje pedig egyhetes ingyenes táborozási lehetőséget nyert az újvidéki Gion Irodalmi táborba, melyet július 30-tól augusztus 4-ig tartanak majd a szervezők az Apáczai Diákotthonban. Senki sem tért haza üres kézzel: minden résztvevő tanszercsomagot és oklevelet kapott.

Brindza Ildikó

Fotók: Lukács Zsolt

„A dohányzásról pofonegyszerű leszokni. Én magam is legalább százszor megtettem” – írta hajdanán a Tom Sawyer kalandjai című regény írója, Mark Twain, fanyar humorral érzékeltetve, mennyire nehéz is búcsút mondani a szenvedélynek.

Hamvadó cigarettavég... Ki ne emlékezne Karády Katalin, Marlene Dietrich vagy akár Marilyn Monroe utánozhatatlanul sikkes mozdulataira, amint kezükben tartották, majd időnként ajkukhoz emelték a nikotinrudacskát. Férfiak tízezrei jöttek tűzbe a látványtól, s nők tömegei nyúltak azonnal a cigarettásdoboz után, hogy az elegáns mozdulatokat ellesvén, magukba boldítsák választottjukat. A filmtörténelmi jelentőségű kockákra ma már ugyan csak az idősebb korosztály emlékszik, de a dohányzásban, illetve a szenvedélyre való rászokásban – sajnos – ma is jelentős szerepe van a mintakövetésnek.

Most, hogy nem szabad cigizni az iskolában, irodákban, üzletekben, szinte sehol sem, milyen csúnya látvány, mikor kint az utcán kávé mellett szívják a felnőtté is a cigarettát. Mi a véleményük a dohányzásról az óbcesei Sever őrkei iskola tanulóinak? Zapletán Erika magyartanárnő tanítványai mesélnek erről: az ötödikes **Nagy Anita, Sulc Boglárka**, a hatodikos **Urbán Levente, Mihajlović Lázár**, a hetedikos **Horvát Lenke, Horvát Evelin** és **Sárvári Árpád**.

Árpi szerint valóban pofonegyszerű leszokni a dohányzásról. Ő már csak tudja!

– Tavaly augusztus óta cigiztem – emlékezik vissza Árpi –, de ez már a múlté. Valójában a baráti köröm cigizik, s az nem lehetett, hogy én kimaradjak. Lucky striket szívtam, ami elég drága, ráment a zsebpénzem. Valójában elbeszélgettem a szüleimmel, s ez hatott rám legjobban. Ugyanis apukám tizenhat éves kora óta szívja, s már köhög... Legalább húszan vagyunk a társaságban, s mondhatom, öten már leszoktunk. Két hónapja egy szálát sem szívtam el. Csak akarat kell, mindenki abba

tudja hagyni. Üzenem a Jó Pajtás olvasóinak, akik dohányoznak, szokjanak le, mert nagyon drága mulatság ma dohányozni.

Evelin mindennap Dreáról utazik. Sok mindent lát a falujában.

– Igen, sokba kerül a cigizés – meséli Evelin –, s nálunk, a faluban sok a szegény sorsú ember, mert van, ahol tízen is vannak a családban, s ha ennivalóra nem is jut, cigarettára azonban van pénz. Nemcsak a szegénység miatt nem kellene dohányozni, az egészségre is káros. Több olyan filmet láttam már, ahol rámutattak a dohányzás káros hatására. Sőt a passzív dohányzás még károsabb, mintha valaki szívna. S nagyon sok családban erre nem ügyelnek a szülők. Hogy sokan miért is szívják? Talán divatból, vagy nagyobbaknak akarnak látszani?

Anita is elítéli azokat a személyeket, akik kint az utcán cigarettáznak. Nemcsak az üzletek, hanem még az iskolák előtt is!

– Nemrég Bécsben jártunk a szüleimmel – emlékezik Anita –, hogy megnézzük a város nevezetességeit, Schönbrunn, Prater... Arra lettem figyelmes, hogy az utcákon lyukakkal ellátott üvegfülkék állnak a cigarettázók rendelkezésére. Ez mégiscsak illőbb, mint nálunk, ahol kiállnak a felnőttek az utcára, szinte reklámozva a cigarettázást. Apukám már egyszer abba hagyta, de most újra szívja. Azt mondja, nem tud leszokni. Pedig azt is hallottam, hogy tüdőrákot lehet kapni tőle... Nagyon szeretném, ha leszokna! Én soha nem fogok cigarettázni.

Lenke családjában senki sem dohányzik. Szerinte is drága mulatság ma a cigarettázás.

– Csak pénzkidobás – mondja határozottan Lenke. – Nekem is visszatérő látvány, mikor

a felnőttek kint az utcán cigarettáznak, mert bent az üzletekben, iskolában nem szabad. A passzív dohányzás is nagyon káros, s én örülök, hogy nálunk otthon nincs füst...

Boglárka már rágyújtott egyszer egy vékonyra, de az volt az első és az utolsó.

– Anyukám valamikor vékony, nőies cigit szívott, de csak naponta egyet a kávé mellé – mondja Boglárka –, s én is megpróbáltam.

– Nem tudtad le? – szól közbe Árpi...

– Nem – tiltakozik Boglárka –, csak bele-szívtam, s mindjárt ki is fújtam a füstöt.

Levente szülei nemigen cigarettáznak, de a nagyszülei igen...

– Örülök, hogy a szüleim nem cigarettáznak – halljuk Leventétől –, s nálunk a lakásban nincs füst. Igaz, apukám néha rágyújt, de olyan ritkán, hogy havonta csak egy dobozzal szív el. A nagyszüleim annál többet. Pedig már említettem nekik, hogy szokjanak le, de azt mondják, nem tudják abbahagyni. Szerintem, meg ahogy Árpi is mondta, csak akarni kell. Én még nem gyújtottam rá, mert tudom, milyen káros a szervezetre.

Lázár szülei sem aktív dohányosok, mert aki kibírja, hogy télen nem gyújt rá, hogy a lakásban ne legyen füst, azt csak díjazni lehet.

– Anyukám egyáltalán nem cigarettázik. Apukám egyszer kibírta két évig, hogy ne dohányozzon. Most is csak kint az udvaron gyújt rá. Nem szólok rá, hogy ne cigarettázzon, hisz ez az ő döntése – fejezi be beszélgetésünket Lázár.

Remélem, a füstmentes napon lesz olyan, aki nem gyújt rá, esetleg lemond e káros szenvedélyről.

Ma ne gyújts rá!

Május 31-e a dohányzás elleni világnap

Koncz Erzsébet

Képzeld, mit hallottam...!

Sokszor egy ilyen mondattal veszi kezdetét a pletyka, aztán mindenki hozzátessz egy kicsit, vagy éppen félreért valamit, és tévesen adja tovább, s máris egy valótlan történet kel életre. Ha a hátunk mögött olyan mendemondák járnak, melyek nem sértőek, sőt akár pozitív személynek állítanak be minket, azzal nem sokat foglalkozunk. Ám ha kifejezések legbensőbb titkainkat, valótlanosságokat állítanak rólunk, vagy az általunk közölték illetéktelen fülébe jutnak, az nagyon bosszantó tud lenni, sőt sokszor megalázva és elárultnak érezzük magunkat. Ettől függetlenül sokan azt mondják, pletyizni izgalmas, mert mások élete, mások történetei mindig érdekesebbek, mint a sajátunk.

Így vélekedik erről **Kunszt Zsalkina, Losonc Emília, Mester Antal és Kunyi Richárd** is, akik a szabadkai Széchenyi István iskola hetedikesei.

– Szerintem a fiúk is eléggé pletykások – állítja Ricsi. – Mi is szoktunk az osztálytársakról, más diákokról, a lányokról beszélni, arról is, hogy kivel mi történt, meg hogy ki milyen. Általában azokról pletykálkodunk többet, akiket nem nagyon ismerünk, de a pletyka lehet pozitív jellegű is. Mi néha pozitívan, néha negatívan beszélünk ki másokat, attól függően, milyennek látjuk azt a másikat. Ha valakiről hallok valamilyen pletykát, rossz dolgokat, az általában elgondolkodtat, és képes rossz irányba megváltoztatni a véleményemet arról a személyről. Szerintem a felnőttek is szoktak pletykálni, nemcsak a gyerekek, bár talán inkább a nőkre jellemző ez. Nem tudok róla, hogy valaki rólam pletykált volna, de ha megtudnám, nagyon kiakadnék. Elbeszélgetnék az illetővel, hogy előbb nézze meg magát, és csak azután

beszéljen másról. Igaz, hogy mi is szoktunk másról pletykálkodni, de szerintem csak azokról, akik rosszabbak, mint mi.

Zsalkina szerint a fiúk pletykásabbak, mint a lányok, mert akármit meglátnak, azt rögtön meg kell beszélniük.

– Mivel más dolgok érdeklik őket, másról is pletykálnak, és minket lányokat is más érdekel. Szerintem, ha valakiről hallunk valamit, hogy mit csinált vagy mit mondott, azt nem feltétlenül kell elhinni, hanem utána kell járni. Ellenkező esetben akár egy barátság is könnyen elromolhat. Persze nem mindig lehet kideríteni az igazat. Ha valaki nem tud elviselni egy másik személyt, kitalál valamit, és terjeszteni kezdi, de akár félreértésből is kialakulhat a pletyka. A pletykás embernek is lehetnek barátai, ám neki nem feltétlenül mondanak el mindent, legalábbis, ha nem akarják, hogy mindenki tudjon róla. Neki nem kell elmondani semmit, de talán, ha megkérjük rá, akkor nem mondja el senkinek. Rólam is pletykáltak már mindenfélét, jót is, rosszat is. Nagyon rosszul esik, ha valaki rosszat beszél rólam, nagyon kiakadok, és ideges vagyok ilyenkor. Az ilyen emberrel nem barátkozok többet.

Emíliaanak vannak pletykás barátnői, de ő saját magát nem tartja annak.

– A társaságon belül nem szoktunk egymásról pletykálkodni, de egyszer az egyik barátnőm kibeszélt a hátam mögött. Amikor megtudtam, megvitattuk a dolgot, és kiderült, hogy mindketten félreértettünk valamit. Ha egyszer megtörténik ilyen, és meg tudjuk beszélni, akkor folytatódhat a barátság, de már nincs meg az a bizalom, mint korábban. A pletykás ember szerintem nem gonosz, bár vannak ilyenek, és szerintem a pletyka legtöbbször negatív. Ha valakiről valamilyen

pletykát, csúnya dolgot hallok, megpróbálom megtudni, igaz-e, de ha az illető nem áll közel hozzám, akkor a pletyka képes befolyásolni a másiktól alkotott véleményemet. Ha a fiúk beszélnek ki minket, azt nem szoktuk komolyan venni. A fiúk is szoktak pletykálni, de nem többet, mint a lányok, sőt néha mi is bekapcsolódunk az ilyen beszélgetésekbe. Talán azért izgalmas másokról pletyizni, mert mi már mindent tudunk egymásról, egy harmadik személy pedig érdekesebb. A pletyka alapja lehet igaz, de aki beszél a dologról, az már tovább kreálja a pletykát.

– Én is szoktam pletykálkodni – vallja be Anti –, de hát mindenki szokott. Általában a csajokat, osztálytársakat, ismerősöket, szülőket, tanárokat beszéljük ki. Szerintem a pletyka elsősorban az, amikor valakiről kitalálunk valamit, és azt terjesztjük. Végülis az is pletyka, ha van igazság is a dologban, és azt beszéljük ki, csak az más szintű. A legrosszabb persze a rosszindulatú pletyka. Én nem szoktam valótlanosságokat terjeszteni másokról, de rólam már terjesztettek hazugságokat. Akkor visszavágásként én is hasonlóan cselekedtem, de utána elég rosszul éreztem magam, és rájöttem, hogy az ilyesmi nem vezet sehova. Szerintem mindenkinek rosszul esik, ha megtudja, hogy pletykálnak róla, így nekem is, és nagyon dühös vagyok az illetőre. Általában meg is mondom neki a véleményemet. Nehezen tudom elképzelni, hogy az, aki rólam vagy valamilyen barátomról pletykákat terjeszt, egyszer jó barátom lehet. Jóban lehetünk, de sosem fogok benne megbízni, és ugyanígy lennék a barátommal is. Neki megbocsátanám a pletykát, de azután már nem bíznék meg benne.

Sztojánovity Livia

Látogatóban Butterer-Kiss Márta festőiskolájában

Láttatok már olyan otthont, amely a pincétől a padlásig, sőt az udvar legtávolabbi fájáig és bokráig – reggeltől estig „egy személyben” meleg otthon, műterem és festőiskola? Mert én láttam. Butterer-Kiss Márta festőművész és képzőművészet-tanár újvidéki, az Illir utca 30. alatt magasodó vajszerű emeletes háza a megszólalásig ilyen.

A vendégváros szeretettel árasztó otthon egy valóságos élő, s ezért állandóan változó, színes – alkotóműhely, képtár, és kiállítóterem. Minden falát, szegletét, szekrényeinek polcát – nemcsak a hatalmas műtermét, hanem az egész lakását – festmények, grafikák, ceruzarajzok, szobrok, művészfotók, bekeretezett dicsérő oklevelek, s a Márta munkásságára oly jellemző objektumok, installációk, fából, tökből, textilből stb. készült csodálatos, lenyűgöző alkotások díszítik. Pl. az Édesanyám kezei, amelyen az összekulcsolt gyengéd ujjak egyben galambokat formáznak, a Visszatérés, amelyen egy fejjel lefelé, az alatta tajtékoz víz-zuhatagba igyekvő hosszú csőrű, óriási madár formázódik meg a monumentális, különös faalkotásban, vagy a fateknőre festett Zongorista.

A műteremben festőállványon egy megkezdett női portré, négy festőpad, támasztékaikon a mennyezet gerendájára felakasztott fehér szoborfejről (a šibeniki templom egyik oszlopfőjének másolatáról) készült vázlatokkal. Az asztalokon, polcokon, szekrényeken, falon, székeken, padokon mindenütt már elkészült vagy még készülőként levő alkotások, amelyeket hamarosan kiállításokon mutatnak be. Gyermek- és felnőttmunkák vegyesen. Sokszínű, mókás, a mARTa Stúdió tanulói által készített álcák, maszkok. Többől készült alkotások, amelyeket Márta tesz majd

ki a Duna-utcai könyvtár kirakatába: a szemét átszellemülten lehunyó, balettcipős, tüllszoknyás Balerina, a Töklovascska, amelynek egy kisseprő a farkincája, egy lopótökön hintázó Törpék stb. Az utca felőli ablak bal sarkában egy grafikai nyomtató, amelyet a stúdió a belgrádi művészeti akadémia professzorától kapott, hogy a tanulók majdan azon is megtanuljanak dolgozni.

A mARTa Stúdiónak jelenleg tizenhét (17) diákja van. Három csoportban dolgoznak, hetente egyszer. Van, akit középiskolai vagy egyetemi felvételre készítenek fel, s akad, aki csak hobbiból, a rajz, a képzőművészet iránti szeretetből, érdeklődésből jár ide, habár más szakközépiskolába jár, s mások a tervei, végső célkitűzései.

Butterer-Kiss Márta 1961-ben született Nagyikindán. 1984-ben diplomázott az Újvidéki Művészeti Akadémia Képzőművészeti Tanszékének festészeti szakán. Huszonöt éve tanít rajzot – jelenleg az újvidéki Petőfi Sándor Általános iskolában (ő az iskola képzőművészeti táborának létrehozója is, és azóta is szervezője), s húsz éve van magániskolája is. Számos önálló és csoportkiállítása volt Vajdaság, illetve Szerbia majd minden nagyobb városában, de Kiskunfélegyházán, Párizsban, Ferrarában, Toulouseban stb. is. Pedagógusi munkájáért több elismerésben is részesült. Fontosabb egyéni díjai: a Novak Radonić-plakett (2003), és a Forum Képzőművészeti Díj (2008).

Nagyon büszke rá, hogy „Petőfis” és magándiákjai közül is sokat díjaztak már. Diák-

Butterer-Kiss Márta három díjazott tanulóval: Isidora Durićtyal, Milica Stanovićtyal és Németh Andreával. Akkor Isidora és Milica kapott oklevelet. Andreát időközben díjazták Csehországban

munkák kollekciójáért is számos alkalommal tüntették ki. Tanítványainak nemrég díjai: egy-egy szlovéniai, japán, koreai és csehországi díj, amelyek között arany- és ezüstérem is akad. Legutóbb a kilencéves Németh Andreea, aki hatéves korától jár a mARTa Stúdióba, ért el sikert: Marionettek című tematikus alkotását a Csehországban, Lidice városában megrendezett nemzetközi képzőművészeti gyermekrajzpályázaton 24 000 munka közül kiválasztva érdemesítették arra, hogy érmet kapjon!

Nos, ha valaki közületek diákja szeretne lenni a mARTa stúdióban, elérhetőségei: Butterer-Kiss Márta, 21000 Novi Sad, Ilirska 30., tel.: 064/306-73-28, e-mail: gregorv@eunet.rs

Jódal Rózsa

Készül a koponyatanulmány

Egy megfestésre váró modell Butterer-Kiss Márta Visszatérés című faobjektuma alatt

Rajzóra a mARTa Stúdióban

A páviánok sem olvasnak halandzsát

Avörös páviánok nyelvi képességek hiányában is képesek különbséget tenni a szavak és az értelmetlen betűsorok között.

Az Aix-Marseille-i Egyetem kutatói tanulmányukhoz hat vörös páviánnal (*Papio papio*) végeztek hosszas olvasási kísérleteiket – a majmokkal összesen 300 ezer tesztet végeztek el. Ezek során képernyőn betűsorokat jelenítettek meg, melyek hol értelmes szóvá álltak össze, hol nem.

A páviánoknak a halandzsá betűsornál egy kék plusz jelet kellett megérinteniük a képernyőn, a valódi szónál pedig egy zöld oválisat. Négy esetből háromszor a főemlő-

sök jól döntöttek abban a kérdésben, hogy „szó” vagy „nem szó” az, amit láttak.

Jonathan Grainger kognitív pszichológus, kutatásvezető elmondta, hogy a kísérletek során az angol nyelvet használták, mégpedig azért, mert jelenleg ez számít a tudomány nyelvének. Sztárra a 4 éves, emberi léptékkel tinédzsernek számító Dan nőtte ki magát, ugyanis 308-at megtanult az 500 négybetűs szóból, és a tesztek 80 százalékában helyesen és gyorsan döntött. Értelmetlen betűsorból 7832-t tartalmazott az adatbank.

De az állatok általában is sikeresek voltak a visszatérő mintázat azonosításá-

ban és annak meghatározásában, hogy a négybetűs kombinációk közül melyik szó számít értelmesnek. Grainger szerint egy idő után a majmok megtanulták, hogy mely betűpárok járnak gyakrabban együtt a valódi szavakban, így például az SH betűpárt tartalmazó új betűsoroknál nagyobb valószínűséggel ismerték fel jól a valós szót, mint az FX betűpárt tartalmazó betűsoroknál.

A kutatók feltételezik, hogy a főemlősök agyában eleve benne rejlik a mintázatok és objektumok felismerésére irányuló képesség, ami egykor az embert is segítette az olvasás kezdeteinél.

Mérhető a macskák IQ-ja?

Egy amerikai diák megalkotta az eddigi leghasználhatóbb macskaintelligencia-tesztet.

Egy oregoni nyolcadik osztályos tanuló tudományos projektbe kezdett, és elkészítette az emberi intelligenciateszt macskásított változatát. Az intelligenciahányados egyfajta viszonyító szám, amelynek segítségével kimutatható, hogy egy személy pillanatnyi értelmi képessége az azonos életkorú korcsoport teljesítményéhez hasonlítva, milyen szintű. Ha az embernél ezt tudják mérni, akkor az állatoknál miért ne lehetne?

Az állati intelligencia mérésével külön foglalkoznak a tudósok, mert míg az emberi intelligencia mérhető egy tesztlappal, addig a néglablúaknak alternatív megoldásokat kell kidolgozni.

A macskaintelligencia-teszten a lámpa le- és felkapcsolgatásával lehet meghatározni az állat kíváncsiságának mértékét, hogyan érzékeli az ok-okozati összefüggéseket, valamint mennyire fejlett a hosszú távú memóriája. A kurzorkövetés méri, hogy mennyi ideig képes az állat koncentrálni egy adott problémára, milyen szinten működik a rövid távú memóriája.

Egy bújócskás játék szintén a cica memóriájának fejlettségét hivatott megállapítani. A macskák problémamegoldása úgy vizsgálható, hogy kedvenc ételüket vagy játékokat eldugják, letakarják a közelükben.

A macskák kognitív fejlődése az életkortól is függ. A puhatalpúak másfél-két éves korukra érik el mentális kapacitásuk csúcsát. A macskaintelligencia-tesztet magunk is kipróbálhatjuk kedvencünkön, ha jól tudunk angolul. A vizsgálati utasítások és a válaszoló űrlap kitölthető és letölthető catIQtest.org oldalról.

Szörnyrákot fogtak Tasmániában

Claude, a tinédzser tasmániai óriásrák majdnem fél méter hosszú, és közel tíz kilót nyom.

A hihetetlen rák április végén a haláltól menekült meg, amikor Ausztráliában egy halász megkegyelmezett neki, és inkább a brit tengerbiológusoknak adományozta.

Claude miután több száz méteres mélységből a felszínre került, 29 órás repülőutat tett meg Ausztráliától Európáig. A tengerbiológusok szerint annyira különleges lény, hogy megérte a fél világon át szállítani.

Jelenleg ő a legnagyobb rák az Egyesült Királyságban, százszor nagyobb, mint bármelyik brit tengerparti rákféle. Rádásul Claude még növekedésben van. Felőttként akár a 13 kilót és a fél méteres hosszúságot is elérheti.

A különleges királyrákot a kutatók a Weymouthi Tengerbiológiai Központ háromszor két méteres akváriumába költöztették. Étrendje a rákok körében ingyencnek számít: makrélán és kockára vágott tintahalón él.

HOROG

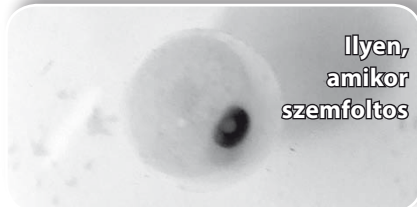
A halak életszakaszai

A fenti képen látható valamiről nyilván sejtesítetek, hogy hal. Nagyjából igen, de még nem egészen az. Valójában lárváról van szó. Hogy megértsük, mi a különbség lárva és hal között, végig kell futnunk azokon a fogalmakon, amelyek a hal életszakaszait meghatározzák.

Miután megtermékenyül az ikra, és amikor elkezd fejlődni, akkor embriónak nevezzük. Hogy fejlődése jó úton halad, azt abból tudjuk, hogy bizonyos idő után fekete pöttyök jelennek meg benne. Ezt a stádiumot szemfoltosságnak nevezzük. Ami ebből kikel, az még nem hal, hanem lárva, és ezt látjátok a fenti képen. Jellemző rá, hogy még nem eszik, hanem a hasrészén elhelyezkedő ún. szikzacskóból nyeri táplálékát. A szikzacskó nagyjából az, mint a tojásnál a sárgája. Miután a lárva feléli ennek tartalmát, kialakulnak a testnyílásai, és elkezd táplálkozni. Ekkor azonban már nem lárvának, hanem zsenge ivadéknak nevezzük.

Ekkor még szemmel nem látható, a vízoszlopban lebegő apróságokkal táplálkozik, és vidékünk halai közül szinte mindegyik zsenge ivadéka ugyanazt eszi. Ahogy növekszik, úgy tér át egyre nagyobb és nagyobb falatokra. A lebegő növényi plankton után a kerekesszerű, a bolharák, a rovarlárva kerülnek a zsenge ivadék étlapjára.

Akkor válik ivadékká – vagy ha úgy tesszük: lép ivadéksorba –, amikor áttér a fajra jellemző táplálkozásra. Ez a fajtól és annak táplálkozásától függően igencsak eltérő. Például a ragadozó (csuka, süllő, harcsa, sügér...) akkor válik ivadékká, amikor elcsípi az első kis halat. Ez azonban nem jelenti, hogy ezután már kizárólag hallal táplálkozik. Megtörténhet, és gyakran meg is történik, hogy nem talál megfelelő méretű takarmányt, ezért mindent elcsíp, ami mozog. Persze

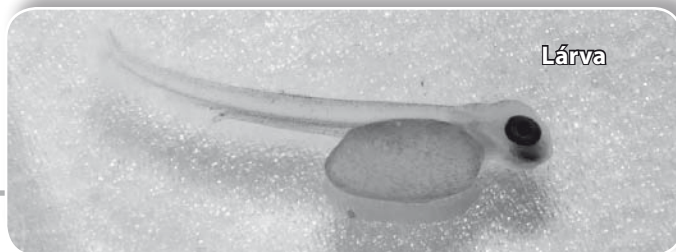
növekedésével a ragadozó is egyre ügyesebbé válik. Amelyik nem, az fejlődésében visszamarad és fajtársai eszik meg.

Az ivadékot a kelési év végéig nevezzük így. A halas szakma ebben az időszakban kormeghatározásként azt mondja, hogy a hal 0+ éves. Tehát egy még nincs, de a semminél több. Aztán „születésnapját” követően egynyaras (1+ éves) halkan nevezzük. Az évek halmozódása után két-, három-, négy-nyarasnak... és ennek megfelelően 2+, 3+, 4+ évesnek mondjuk.

Fajtól függően bizonyos kor elérése után a halak ivaréretté válnak, tehát szaporodás-képesek lesznek. Ezeket a halakat nemre való tekintet nélkül anyáknak nevezzük. El-lentmondásosan hangzik ugyan, de tudni kell, hogy a halaknál a hímeket (tehát az apákat) is anyáknak nevezzük.

Ezzel nagyjából be is fejezhetnénk az életszakaszok futólagos ismertetését, de...

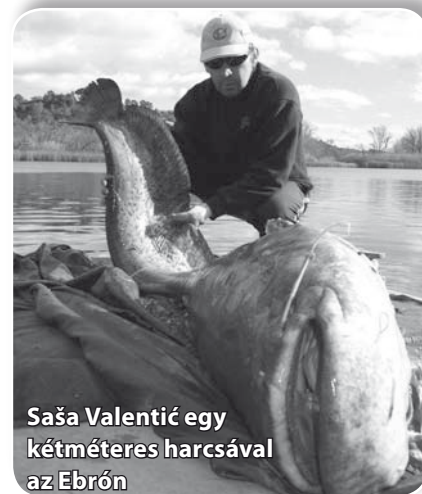
A hosszú kort megelőző, és nagyra növő halaknál az öregedés hatására egy másik jelenség tapasztalható. Azért kell hangsúlyozni, hogy „hosszú kort megelőző és nagyra növő”, mert a halak, hidegvérűek lévén, életük folyamán folyamatosan nőnek. A kis növésű és a törpenövésű fajok (gébék, pikók, lápi póc...) rendszerint rövid életűek, tíz évnél kevesebbet élnek, egyik-másik pedig még ötöt sem. Ugyanakkor a harcsa, a ponty, a csuka, a süllő... sokkal több évet képes felhalmozni. Ezeknél a nagyra növőknél a

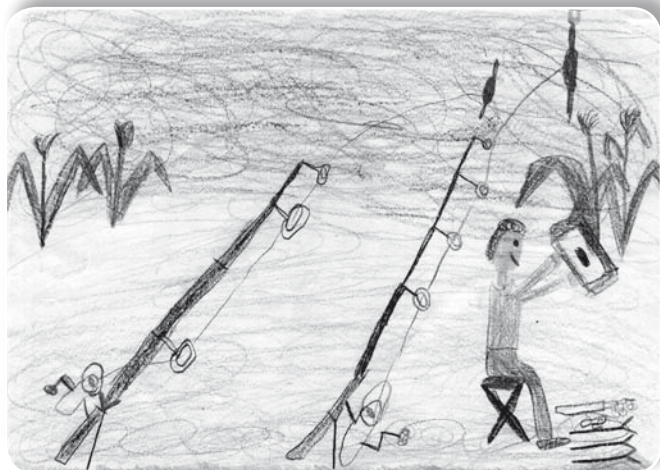
szakemberek megfigyelték, hogy bizonyos kort elérve ivartermékeik nemzéseképtelenek.

Megkezdődik szervezetükben az ivartermékek képződése, de ezt a folyamatot valahol megszakad, más irányba terelődik, és ezeknek a halaknak már nem lesz utódjuk. Amikor az élettani folyamat ilyen zsákutcába fut, az ivartermékek helyett zsírszerű anyagok keletkeznek, amelyeket a hal szervezete a táplálékhoz hasonlóan feléli. Mondhatjuk úgy is, hogy részben újraértékesíti. Ennek következtében a már amúgy is nagy halak még gyorsabban nőnek. Ezekből lesznek a kapitális példányok, a méteres pontyok, a kétméteres harcsák. Általában azok, amelyek el szoktak menekülni horgainkról.

És ha már itt tartunk, meg kell említeni egy további „életszakaszt” is. Amikor a nagy hal elmenekül a horgorról, akkor már két élete lesz. Míg egyiket a vízben, a másikat a horgász által elmesélt történetben folytatja. A rossz nyelvek szerint az elmenekült hal a történetekben mindig nagyobbra nő, mint

Saša Valentić egy kétméteres harcsával az Ebrón

Tóth Andor szabadkai tanuló rajza

Golić Attila szabadkai tanuló rajza

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Május 31.

Petronella, Angéla, Tilda, Matild és Mária napja.

Angéla: Görög, latin eredetű név. Jelentése: angyal, követ, hírnök.

Matild: Germán eredetű név. Elemeinek jelentése: hatalom + harc.

1986. V. 31. (26 éve)

Dohánymentes világnap: az ENSZ Egészségügyi Világszervezete (WHO) 1986-tól május 31-ét DOHÁNYMENTES VILÁGNAP-pá nyilvánította, bízva abban, hogy a dohányzással kapcsolatos halál megelőzhető. Minden nyolcadik percen meghal valahol valaki a világban a dohány ártalmait miatt. Ezt megelőzendő a WHO különböző programokat, kampányokat, felhívásokat indított, s ennek jegyében tartják minden évben a dohánymentes világnapot is.

1911. V. 31. (101 éve)

Vízre bocsájtották a Titanicot, az Olympic-osztályú brit utasszállító hajót, amely egy jégheggyel történt, 1912. április 14-i végzetes ütközéséről és 1912. április 15-i elsüllyedéséről vált ismertté. A Titanic és testvérhajói, az Olympic és a Gigantic lettek volna a leghosszabb óceánjárók, melyek egyben a legnagyobb luxussal is szolgálnak (a Gigantic nevét a Titanic katasztrófája után Britannicra változtatták).

Június 1.

Tünde, Konrád, Angéla, Torda, Juszti, Paulina, Hortenzia, Simeon és Fortunát napja.

Tünde: Vörösmarty Mihály alkotta a tündér szöveget Csongor és Tünde című drámai költeményében.

Torda: Török eredetű név. Jelentése: megállt, megmaradt.

1914. VI. 1. (98 éve)

Meghalt Feszty Árpád festőművész. Főleg vallási tárgyú és történelmi képeket festett. Népszerűségét elsősorban a Magyarok bejövetele (1896) című körképének köszönhetette, amely II. világháború alatt nagyon megsérült. Jelenleg az Őpusztaszeri Történelmi Parkban látható.

1926. VI. 1. (86 éve)

Los Angelesben megszületett Marilyn Monroe (eredeti nevén: Norma Jeane Baker) amerikai filmszínésznő. A Szókek előnyben, majd a Hogyan házasodik egy milliós című filmek premierje után Hollywood sztárja lett. A Lawrence Oliver-vel forgatott A nagyherceg és a táncosnőben nyújtott alakításáért Donatello-díjat kapott. Tony Curtis és Jack Lemmon partnereként forgatott, a Van, aki forrón szereti című filmben, Yves Montand-nal a

Szeressünk!-ben. New Yorkban színpadon A vágy villamosát játszotta.

Június 2.

Kármén, Anita, Jenő, Ármin, Ábel, Csilla, Irma, Kornél, Péter, Geminián és Eugén napja.

Kármén: Héber, spanyol eredetű név. Jelentése: Karmel-hegyi, kert. Szűz Mária spanyol megnevezéséből a Nuestra Señora del Carmen (Karmel hegyi Miasszonyunk) kifejezésből származik.

Eugén: Görög, német eredetű név. Jelentése: jó születésű, előkelő, nemes nemzetségből való. A név magyar alakváltozata az Ödön, a Jenő névvel mesterségesen azonosították a 19. században.

1904. VI. 2. (108 éve)

Megszületett Johnny Weissmüller ötszörös olimpiai bajnok amerikai úszó, Tarzan megformálója. Eredeti nevén: Weissmüller János. Szabadfalon született, ami ma Temesvár város része. Ő volt az első olyan ember, aki a 100 méteres távot egy percen belül teljesítette. Az öt olimpiai arany (és egy vízilabdában szerzett bronz) mellett ötvenkétszer lett amerikai bajnok, hatvanhét világrekordot úszott.

1896. VI. 2. (116 éve)

Guglielmo Marconi fizikus szabadalmaztatta a rádiót. 1909-ben munkásságát Nobel-díjjal jutalmazták.

Június 3.

Klotild, Tilda és Cecilia napja.

Klotild: Germán eredetű német névből származik. Elemeinek jelentése: dicsőséges, híres + harc.

Cecília: Latin eredetű név. A Caecilius római nemzetségnévből származó férfinévnek a női párja. Lásd még a Cecilián férfinévnél. Jelentése: a Ceciliusok nemzetségéből való. A név alapja egy vak jelentésű latin szó.

1899. VI. 3. (113 éve)

Budapestben megszületett Békésy György magyar származású, Nobel-díjas biofizikus, akusztikus. A hallás biofizikai problémáit kutatva rengeteg adatot gyűjtött arról, hogy hogyan és mit válaszolnak a fül csigájában elhelyezkedő érzékelő sejtek a fizikai ingerek hatására. Kutatómunkáját és eredményeit 1961-ben jutalmazták élettani-orvosi Nobel-díjjal, az elismerést „a fül csigájában létrejövő ingerületek fizikai mechanizmusának felfedezéséért” kapta.

1925. VI. 3. (87 éve)

Megszületett Tony Curtis magyar származású amerikai színész. Olyan vígjátékokban láthattuk, mint a Minden lében két kanál és a Van, aki forrón szereti.

Június 4.

Bulcsú, Tormás, Fatime, Ferenc és Szvetlana napja.

Bulcsú: Ismeretlen eredetű régi magyar személynév. A török eredetű magyar búcsú és bocsát szavakkal való összefüggése erősen vitatott.

Szvetlana: Orosz eredetű név. Jelentése: virág.

1920. VI. 4. (92 éve)

A szövetségesek és Magyarország képviselői (a gróf Apponyi Albert vezette magyar küldöttség) aláírták a hírhedt trianoni békét, melynek értelmében Magyarország elvesztette területének kétharmad részét. A Trianonban megkötött békeszerződés („békediktátum”) szerint Magyarország lemondott Szlovákiáról, Csehszlovákiáról, Délvidékről, Jugoszláviáról, a Bánság másik részéről, Erdélyről és a Partiumról. Románia javára, valamint Burgenland Ausztria része lett. A békekonferencia adatai szerint mintegy 3 millió magyar lakost csatolt el a béke, amely viszont kimondta Magyarország függetlenségét.

1942. VI. 4. (70 éve)

A Midway-szigeteki csatában az amerikaiak súlyos csapást mértek a japán flottára. A csata a fordulat kezdete a Csendes-óceánon a II. világháborúban.

Június 5.

Fatime, Valéria, Bonifác, Ferdinánd és Reginald napja.

Fatime: Az arab Fatima változata, ami Mohamed legkisebb lányának neve volt.

Bonifác: A latin Bonifatius névből származik. Jelentése: jó sorsot ígérő.

1972. VI. 5. (40 éve)

Környezetvédelmi világnap: 1972. június 5-én nyílt meg Stockholmban „Ember és bioszféra” címmel az ENSZ környezetvédelmi világkonferenciája. Az emberi környezettel foglalkozó ENSZ-konferencia ezt a napot határozatában nemzetközi környezetvédelmi nappá nyilvánította.

754. VI. 5. (1258 éve)

Szent Bonifác, a sörfőzők és a szabók védőszentjének ünnepe. Angol származású német katolikus püspök, vértanú volt. Wessexben, Angliában született 672 körül. 722-ben szentelték püspökké, majd német földön 744-től püspökséget alapított. Németország apostolaként tisztelik, ezenkívül Fulda város, valamint a sörfőzők és a szabók védőszentje.

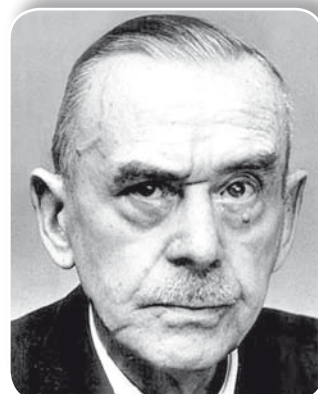
Június 6.

Norbert, Cintia, Kolos, Klaudia, Felícia és Gilbert napja.

Norbert: Német eredetű név. Jelentése: északi fény, híres.

Gilbert: Német eredetű név. Jelentése: híres a szabad nemesek fiai között.

1875. VI. 6. (137 éve)

Lübeckben megszületett Thomas Mann (teljes nevén: Paul Thomas Mann), német író, a 20. századi német nyelvű irodalom egyik legjelentősebb alakja. 1901-ben jelent meg Mann első regénye, a Buddenbrooks. Verfall einer Familie (Buddenbrook-ház. Egy család hanyatlása) címmel. 28 évvel megjelenése után a Svéd Királyi Tudományos Akadémia Thomas Mann-nak és regényéért ítélte oda az irodalmi Nobel-díjat. Jelentősek még a Varázshegy, Mario és a varázsló című regényei is.

1944. VI. 6. (68 éve)

1944. június 6-án hajnali 2 órakor a szövetséges erők megkezdtek a normandiai partraszállást (D-Day). Ez volt a második világháború legnagyobb tengerészant-művelete, amelyben közel 3 millió katona, 10 ezer repülőgép, 7 ezer hajó és sok száz páncélos vett részt. Csak június 6-án 150 ezer szövetséges katona szállt partra. Célja a La Manche csatorna birtokbavétele, majd hadászati hídfő megszerzése volt az észak-nyugati francia partvidéken.

A mikor a Nílus, a Tigris és az Eufrátesz völgyében lévő hatalmas államok lassan hanyatlani kezdtek, s nem állottak többé a fejlődés élvonalában, új népek és új művelődési központok jelentek meg. Ezek az új népek a görögök, majd később a rómaiak voltak. A görög műveltség nagyon nagy hatást gyakorolt az összes európai nép kulturális fejlődésére.

A görög és római rabszolgaságot antik rabszolgaságnak nevezzük. Ebben a társadalomban a rabszolga volt a fő munkaerő, és túlnyomórészt a rabszolgamunka kihasználásnak köszönhető a nagyfokú haladás is. Mivel minden fizikai munkát a rabszolgák és a parasztok végezték, ezért a rabszolgatartóknak lehetőségük volt tudományokkal és művészetekkel foglalkozni, és olyan műveket létrehozni, amelyeket ma is megcsodálunk.

Kréta szigete a Földközi-tenger keleti részében fekszik. Lakói hosszú, békés fejlődésnek örvendhettek, mert a hódító kedvű szomszédok nehezen tudták megközelíteni a szigetet. Ennek köszönhetően Krétán fejlődött ki az ókor egyik legnagyobb kultúrája. A krétai kultúra i. e. 3000 körül keletkezett és i. e. 1400 körül omlott össze. Az i. e. II. évezred kezdetén vált az égei-tengeri terület s egyben Európa első legfejlettebb kulturális központjává.

Kréta szigetének őslakói a messzi Hispániából, Galliából, Kis-Ázsiából és Észak-Afrikából érkezett sötét bőrű emberek voltak. Nyelvüket nem ismerjük. Civilizációjuk hosszú századokkal hamarabb fejlődött ki, mintsem hogy az északi fajta görögök Makedónián keresztül dél felé rajzottak volna.

A krétai kultúra magas színvonaláról számos régészeti lelet tanúskodik: fényűző paloták, nagy agyagkorsók, vázák és egyebek. Virágzását az i. e. 16. és az i. e. 15. század első felében érte el. Ekkor kezdődött meg a békének és bőségnek az a korszaka, amelynek addig nem volt párja az Óvilágban. A kellemes éghajlat alatt, ellenséges támadásoktól hábo-

Kígyós istennő

ritatlan biztonságban élő krétaiak a világ minden művelt emberi közösségével kereskedést folytattak. Knossosban, a fővárosban a királynak és udvartartásának óriási palotája volt, amelynek még csak erődítményei sem voltak. A krétai Labirintus éppolyan méltóságteljes, tekervényes és fényűző berendezésű palota volt, mint az Óvilág bármelyik királyi palotája.

E nép fazekasmunkái, szöttesei, szobrai és festményei, drágakő- és elefántcsont-faragványai, fémből kovácsolt és berakott művű dísz tárgyai olyan csodálatosak, hogy azoknál szebbet az emberiség alig produkált. Nagyon szerették az ünnepségeket és a látványosságokat, különösen a bikaviadalokért és atlétikai gyakorlatokért rajongtak. Női viseletük megdöbbentően modern volt, asszonyaik fűzőt és berakott szoknyát hordtak.

A krétaiak voltak a történelem első igazi tengerészei és hajóépítői. A sziget földrajzi helyzete lehetővé tette, hogy Kréta a Földközi-tenger keleti térségének tengeri útkereszteződése legyen, a krétaiaknak pedig, hogy első közvetítők legyenek Afrika, Ázsia és Európa között. Ugyanis Egyiptom, Babilónia, Asszíria, Kréta és Fönícia lakosai Európa déli részeinek lakosságával kereskedtek. A rátermett és bátor krétai tengerészek játszották a legjelentősebb szerepet a Kelet és Nyugat közötti kereskedelemben.

Knossoszt, a királyi várost a görög akhájok elpusztították, de emléke a görög mondákban tovább élt. 1894-ben Arthur Evans angol régész, az ókori krétai kultúra feltárója megtalálta Knossoszt, az ősi krétai várost, és feltárta Minósz király palotájának romjait. A palota hatalmas méretei, a lakószobák falait díszítő festmények nagy gazdagságról tanúskodnak. A lakóhelyiségeken kívül raktárak és épületek egész sora emelkedett benne.

Amikor az akhájok elfoglalták Knossoszt, csodálkozva járták végig a palota sok termét. Számukra akkor még ismeretlen volt az ilyen hatalmas, zegzugos épület. Ezért labirintusnak nevezték el, és több mondát is fűztek hozzá.

Kréta legnagyobb városának, Knossosznak – Evans becslése szerint – 50 000 lakosa volt abban az időben.

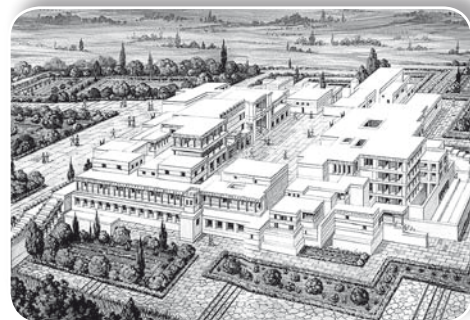
A labirintus

Minósz krétai királyt szoros barátság fűzte Poszeidónhoz, a tenger istenéhez. Egyszer

A Phaisztoszi korong

A krétai kultúra

A minoszi Knossosz-palota rekonstrukciója

aztán nagyot vétett pártfogója ellen. Poszeidón ugyanis kérésére egy tengeri bikát ajándékozott neki. Minósz ahelyett, hogy – mint ígérte – fölálodta volna az állatot az istennek, megtartotta magának. Poszeidón ezért a szőszegésért úgy büntette meg Minószot, hogy feleségének félig ember, félig bika szörnyfia született, az emberevő Minótauros. A király Daidalosszal, a híres építésszel hatalmas palotát építtetett a szörny Minótauros számára, föld alatti kamrákkal, rejtekkutakkal és folyosókkal. Ez volt a labirintus. Aki egyszer idekerült, soha többé nem találta meg a kijáratot, és zsákmánya lett a leselkedő Minótaurosznak.

Ariadné fonal

Minósz király arra kötelezte a görög királyokat, hogy meghatározott időben hét ifjút és hét lányt küldjenek Minótaurosznak áldozatul. Az athéni király fia, Theseusz, kérte atyját, hogy vegyék be őt is a hét ifjú közé. Elhatározta, hogy megöli az emberevő szörnyeteket. A király nagy nehezen beleegyezett, szomorúan búcsúzott el fiától. Ki tudja, látja-e még őt. A hajóra, amely a fiatalokat Kréta szigetére vitte, fekete vitorlát húzatott, és arra kérte Theseuszt, ha útja sikerrel jár, és Minótauroszt megölte, visszatérésekor cserélje ki a vitorlát fehérre.

Amikor megérkeztek Krétára, Theseusz jelentkezett Minósz királynál, hogy meg akar birkózni a szörnyeteggel. A király nem ellenkezett, tudta, hogy Minótauroszt ember nem győzheti le, de ha mégis sikerülne, Theseusz a labirintusból sohasem fog kitalálni.

Minósz leánya, Ariadné megszerette Theseuszt, és titokban egy gombolyag fonalat adott neki. Mikor Theseusz társaival belépett a labirintusba, a zegzugos folyosókon és szobákban át gombolyítani kezdte a fonalat. Csakhamar rátalált a szörnyetegre, és Athéné istennő segítségével megölte. Így megmentette társait a haláltól, s a fonál mentén megtalálta a kijáratot is.

A békének e boldog korszaka után, a krétaiakat is utolérte a végzetük, amikor a körülöttük lakó népek, a görögök és a föníciaiak is hatalmas hajóhaddal tengerre szálltak. Annyit tudunk, hogy i. e. 1400 körül Knossoszt kirabolták és felégették. A knossoszi palotát lerombolták, és soha többé nem építették újra.

Összeállította: Uri Ferenc történész

A Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör tagjai ismét remekeltek

Beszélgetés a Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedő győzteseivel

*Anyanyelvem,
te édes-keserű,
szépen zengő
arany hegedű,
anyánk ajkán
drága ének:
köszönet
mindenért néked!*
(Török Elemér)

Mintegy kétszáz döntőbe jutott általános iskolás mérte össze képességeit május 12-én Újvidéken, a 27. Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedőn. Ők voltak azok a hangszerzőlisták, kiségyüttesek, énekszólisták vagy énekcsoportok tagjai, akik túljutottak a rendezvény moholi és zentagunarasi elődöntőjén. Összesen 42 műsorszám hangzott el. A teljesítményt Borsi Ferenc citeraoktató, Fábri Géza népzene-tanár, Kisimre Szerda Anna és Rontó Márta népdaltanárok összetételű zsűri bírálta el, akik 18 arany, 12 ezüst és ugyanennyi bronz oklevelet osztottak ki a fellépők között.

Az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör tagjai ismét remekeltek.

A hangszerzőlisták kategóriájában arany oklevelet kapott Kovács Jónás, az énekszólisták kategóriájában szintén arany oklevélben részesült Kovács Franciska, ezüst oklevelet kapott Tallós Hédi, bronz oklevelet érdemelt a Fenyvesi Zénó és Lengyel László kettős.

Az énekcsoportok kategóriájában ezüst oklevéllel jutalmazták a Csincsele, bronz oklevéllel pedig a Csörögifű énekcsoportot.

Mindannyian örülnek e kiváló eredménynek, s boldogan mesélnék a főlkészülésről, a versenyről.

Franciska a Sever Đurkić iskola nyolcadikos. Nem múlik el rendezvény, hogy ő ne lépne föl: énekel, táncol, hegedül...

– Már kiskorom óta énekelek. Cseszák Balázs és Cseszák Korcsik Anikó a felkészítőim – kezd a mesélésbe Franciska. – Három moldvai népdalt adtam elő: a hazáról szólót, és két szerelmeset. Mindkét téma közel áll hozzám, s tetszik is. A dalokhoz illő moldvai népviseletben léptem föl a versenyen. Nagyon szeretek énekelni, s jövőre is részt veszek majd a népdalversenyen, csak akkor már a KMV-n. Örülök az egyhetes balatoni nyaralásnak is, amit az arany oklevél, a CD és a könyvjutalom mellé kaptam.

Jónás ugyanennek az iskolának a hatodikosa. Hegedűn játszik, s a zeneiskolában már negyedik. Elmondása szerint kiskora óta szeret hegedülni, s habár sok gyakorlással jár, ez számára szórakozás.

– Temerini táborozást is kaptam a balatoni nyaralás, a CD és a könyvjutalom mellé – teszi hozzá Jónás. – Engem Cseszák Zsombor és Cseszák Balázs készített föl a versenyre. Szatmári dalokat játszottam. Mivel néptáncolok is, próba után mindig gyakoroltunk. Különböző nemcsak hegedülök, megtanultam dobolni, gitározni, tavaly a táborban pedig tamburán játszani, meg furulyázni. Már zenekarunk is van!

Hédi első. Ő is a Sever Đurkić iskolába jár. Vele Cseszák Korcsik Anikó foglalkozott, s ő is öltöztette magyar népviseletbe, mikor mentek a versenyre.

– Gyermeke dalokat énekeltem – mondja –, mégpedig a csokoládéről, az aranygyűrűről, gilicéről, a tücsökről... – Nagyon szívesen eléneklek – mondja, s máris hozzákezd. Kár, hogy nem hallhatjátok.

Tóbiás Vivien a Petőfi iskola negyedikese, a Csincsele énekcsoportban énekel. Be is mutatja a csoport tagjait: Karácsonyi Orsolya, Varnyú Emese, Lénárt Zsófia, Tallós Hédi,

A második Zénó is a Petőfi Sándor iskolába jár, néptáncol, énekel...

– Már másodszor jártam a vetélkedőn, tavaly második, most harmadik lettem. Fölléptem a barátommal, Lengyel Lászlóval, s a Csörögifűkkel is. Én is szeretek énekelni. Most pedig bemutatom a Csörögifűkét: Lengyel László, Gortva József, Herbatényi Zsolt, Károlyi Egon, Lukács Szabolcs, meg persze én – fejezi be a beszélgetésünket Zénó.

Gratulálunk!

K. E.

RÜGYFAKADÁS

Anyanyelvem

*Büszkék vagyunk
István királyra,
házánk alapítójára,
Mátyás királyra,
az igazság harcosára.*

*Büszkék vagyunk
Petőfi Sándorra,
a magyar költőre,
Móricz Zsigmondra,
a magyar íróra.*

*Büszkén emlékszünk
a magyar betyárra,
Rózsa Sándorra,
s Kossuth Lajosra,
az elszánt katonára.*

*Büszkék vagyunk Nobel-díjasainkra,
kiket az élet elsodort a nagyvilágba,
s büszkén vállalták magukat,
édes anyanyelvünket, magyarságukat.*

*Büszkék vagyunk mindenkire,
ki a magyar nyelvet beszéli,
ki édes anyanyelvünket,
a szívében viseli.*

*E soraimmal azt üzenem néktek,
az anyanyelvet becsüljétek,
s bármi légyen,
ezt soha el ne feledjétek!*

Koós Csilla, 8. osztály, Zdravko Gložanski iskola, Óbecse

Önvallomás

Tizennégy éves tanuló vagyok. Nevem Resnyák Szilvia, Újvidéken születtem egy hideg januári napon. Apukám neve Zoltán, anyukámé pedig Ágnes. Nagy családból származom. Van két lánytestvérem, akik mindennap az idegeimen lovagolnak.

Kitűnő tanuló vagyok, sokat is törekedtem az elmúlt hét évben. Az első négy osztályt a Nikola Tesla Általános Iskolában töltöttem. Kicsi osztály voltunk, ezért úgy éreztem, mintha egy kis család lennénk. Ötödik osztályban át kellett iratkoznom másik iskolába. Nem volt szörnyű, mert az egész osztályt már az óvodából ismertem. Azért egy kicsit mégis félttem, mert nem ismertem a tanárokat. A matek meg soha sem ment. Még most sem könnyű nekem. Azt a sok képletet egyszerűen lehetetlen megjegyezni.

Most, a nyolcadik osztályban jöttem rá, hogy én nem élem az életet. Kivéve nyáron. Mikor ránézek más gyerekekre, látom, hogy a könyvük a sarokban heverész, és mindennap szórakozni járnak. Én pedig egész nap tanulok. Mégsem bánom ezt. Majd élvezem, ha jó munkahelyen fogok dolgozni. Én tanulok, hogy majd a gyermekeimnek jó életet biztosítsak. Ez bizi! Sokat szeretnék utazni. Szeretnék ellátogatni Olaszországba, Hollandiába, Kanadába stb. A szakmámon pedig el kell, hogy gondolkodjak, mert szerintem, még nem vagyok elég érett ahhoz, hogy eldöntsem a jövőm. Engem az egészségügy érdekel, lehet, hogy az lesz a szakmám, de ki tudja, mi lesz a sorsom.

Gyorsan telnek az évek, hiszen jövőre már középiskolás leszek. Az igazság az, hogy az élet rövid. Ki kell használni, míg lehet.

Resnyák Szilvia, 8. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Önéletrajzom

Zentán láttam meg először a gyönyörű világot, 1997. augusztus 22-én, 9.15-kor, a Nagy család harmadik gyermekeként. 3800 grammal és 56 cm-remmel elég nagy babának számítottam.

Sűrű, sötét hajamat sokan megcsodálták. Nem voltam nagyon sírós baba, mert sokan forgolódtak körülöttem. Igen gyorsan megtanultam mászni, és tíz hónaposan enni. Az első szavam, mint a lányoknak általában, az „apa” volt. A szomszédasszony azt mondta anyámnak:

– Meglátod, ez a lány minden rosszaságot megtanul az idősebb testvéreitől!

Kétévesen már kíváncsiságból másztam fel a létrán. Még jó, hogy a szomszédok megláttak, és levettek. A létrát pedig eldöntötték.

Négy évig jártam óvodába, nem azért mert megbuktam, hanem így tudták a szüleim megoldani az őrzésem. Nemigen érdekelt az írás, olvasás, számolás, és a tesóimtól nem tanultam meg a betűket, számokat. Így csak a nevem leírása és a pálcikaemberek rajzolása volt a legnagyobb tudásom. Az iskolától nem félttem, mert a tanító néni kedves, segítőkész volt hozzánk. Mivel majdnem olyan magas volt, mint édesanyám, bátran fordultam hozzá. Amikor már mesét kellett olvasnom, gyakorlásként édesapám az asztalosműhely asztalára ültetett. Kezembe adta a könyvet, ő pedig dolgozott körülöttem. Az volt a feladatom, hogy fennhangon olvassak, majd ő kijavít. Már akkor is okos, beszédes, találgató voltam. Pár sor olvasás után, a magam által kitalált történetet mondtam folyékonyan. Kis idő múlva édesapámnak is feltűnt, hogy túl gyorsan lapozom a könyvet, és túl folyékonyan olvasok. Ez volt talán az első alkalom, hogy átvertem apámat. Húzott felfelé a rosszaság. Édesanyám minden ősszel azon lepődött meg, hogy a tavaszi nadrágjaim rövidke lettek.

Legnehezebb a hetedik osztály volt a számomra, a nyolcadikat pedig nagyon vártam. Igyeksem jól tanulni, és kitalálni, mi is szeretnék lenni, ha nagy leszek.

Nagy Ráhel, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

**„A tömegbe lépsz, és csak állsz egyedül,
Majd egy porszem leszel, ami elvegyül.”
(Alvin és a mókusok)**

Az elhagyatottság sajnos jelen van a világon. A magányos embernek nincsenek barátai, sőt lehet, hogy családja sincs.

Santiago, Ernest Hemingway Az öreg halász és a tenger című művének főszereplője egy öreg, magányos halász. A felesége meghalt, és egyedül élt egy kis viskóban. Egyetlen barátja és segítőtársa egy fiú volt, Manolin. Santiago sokszor vitte magával a fiút a tengerre halászni. De mivel már régóta nem fogott semmit, ezért Manolin apja nem engedte, hogy az öreggel menjen halászni. Ennek ellenére Manolin mindig meglátogatta Santiagót, és segített neki, amiben csak tudott. A mai világban én is sokszor szoktam látni elhagyatott, hajléktalan embereket. A padokon fekszenek, vagy a városban az emeletes házak, irodák és boltok előtt kéregetnek. A járókelők közül sokan megsajnálják, ám van aki kigúnyolja őket, és kineveti, mint ahogyan Santiagót is: „Beültek a kertvendégőbe, s az iddógáló halászok közül sokan bolondozni kezdtek az öreggel, de ő nem haragudott meg a csúfolódásért – írja Hemingway. – Mások meg, az idősebbje, csak nézték Santiagót, elszomorodva”.

Olyan ember is lehet magányos, akinek mindene megvan. Hiába van jó munkahelye, otthona, ha nincs családja és barátja, vagy pedig messze élnek tőle. Az is magányosan él, akit egész életében soha nem vettek észre. Az ilyen személyek általában nagyon szerények, hallgatagok.

Sajnos a gyerekek körében is előfordul, hogy se családjuk, otthonuk, se rokonságuk nincs. Ők gyakran keverednek rossz társaságba, és így próbálnak beilleszkedni valahova, és felhívni magukra a figyelmet.

A társaimmal együtt szerencsések vagyunk, hogy van otthonunk, családjunk, vannak barátainak, és járhatunk suliba, habár sokan nem értékelik ezt a szerencsét.

Hódi Réka, 8. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Mexikói kaland

Tavaly Mexikóba utaztam egy találkozóra. Az egyik jó barátom hívott meg magához, hogy töltsék nála néhány napot. Megmutatta a várost és még pár helyet.

Mexikóváros a világ egyik legnagyobb fővárosa, mivel a lakosok száma 18 millió fő. Egy kiszáradt tó medrében fekszik. Tenochtitlán néven az aztékok alapították 1325 körül. Később kapta a Mexikó nevet az azték háborúistenről (Mexitli). A mexikóiak spanyolul beszélnek.

Városnézés közben megéheztünk. A barátom elvitt egy étterembe, ahol rendelt nekem az általa nagyon kedvelt ételből, a csilis babból. Mondanom sem kell, hogy mire megettem, folyt rólam a víz, de nem azért, mert meleg volt, hanem a bab csípős íze miatt. Nevetet is rajtam a mexikói, hogy nem vagyok hozzászokva az erős ételekhez. Ezek után sok vizet ittam. Különbösen is kell a folyadék, mert párás a levegő. Egész nap mászkáltunk. Megnéztük a Bazilikát kívül-belül. Gyönyörű épület a maga hatalmas termeivel. Este fáradtan zuhantam ágyba. Alig vártam a reggelt, mert a barátom megígérte nekem, hogy elvisz engem a piramisokhoz. Reggel autóval utaztunk a fővárostól kb. 50 percrenyire található Teotihuacánba. Ott található a Nap-piramis, amely 65 m magas, és 46 m magas Hold-piramis. Sok időt töltöttünk itt. A kilátás nem mindennapi, körös-körül belátni a tájat. Egy életre szóló élményt jelentett. Az ebédünk aznap sem volt megszokott. Csirkét kaptam, mivel már tudták, hogy nem kedvelem az erőset. De azt nem, hogy a túl édeset sem! Vagyis finom volt, csak nem a megszokott. Ugyanis a csirke mellehúsát kaptam csokiszósszal. Ez szintén a mexikóiak kedvelt étele. Én is szeretem, de külön-külön. Félreértés ne essék, kedvelem a mexikói konyhát, csak így szerettem volna bemutatni, hogy milyen érdekes az ízviláguk. A piramisok lábánál árusok kínálták a portékáikat. Az őslakos indiánok rengeteg szebbnél-szebb kézzel készített pénztárcát és egyéb nyakba akasztható kis szütyűket árultak. Ők így jutnak keresethez, mi pedig betekintést nyerhettünk a kézművességükbe. Vásároltam néhány emléktárgyat, majd visszajöttünk a fővárosba. Sokat beszélgettem a barátommal. Elmesélte, hogyan telnek a mindennapjai, és hogy hiányzik neki a mi szép Szabadkánk. Megkértem, hogy, amikor időt tud szakítani egy kis utazásra, látogasson meg.

Élveztem a mexikói utamat. Még sokat tudnék írni róla, de akkor nem lenne elég ez a két oldal. Legközelebb ismét elutazom a barátomhoz, és akkor mindenről még részletesebben fogok beszámolni.

Nagy Beáta, 8. osztály, Miloš Crnjanski iskola, Szabadka

Egy kislány balladája

*A fosztó nagyon csörög,
A kukorica a kocsiról pörög.
János bácsi csak ott sétál,
Az embereknek akadál.*

*A lány ide-oda szalad,
A fiú a fosztó mellett marad.
Kati elcsúszik a sok kukoricaszemen,
Így a kislány a fosztó alá „bement”!*

*– Gyere ki onnan, mert megütöd magad!
– Nem megyek, maradok itt bent magam!
A gép egyszer csak felborult,
A kislány alája beszorult.*

*– Jól vagy lányom? Semmi baj.
– Valaki segítsen, és hívják a mentőt!
Véres eső hullik a földre,
Az anyja szíve összetört örökre.*

*Az asszonyok nagyon sírnak,
Az emberek segítenének a lánynak.
Leállítják a gépet nagy fájdalomban,
A kislány már holtan fekszik a fosztásban.*

Forgács Rebeka, 8. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilággy

RÜGYFAKADÁS

Visszajöttek a kárókatona

A nap lemenőben, a szél is fújdogált, de még meleg volt. A madarak már a fészükben ültek. A Gergián-tanya másik feléből a kerek holdat is lehetett látni. Telihold volt, viszont a környéken csak a torony lámpája égett. A leg-tetején két gyerek állt, és onnan nézték a tájat.

– Apa, Apa! Megérkezett Péter bácsi! – kiáltották, és szaladtak le a toronyból. Egy kislány és egy kislány.

Egy bőrdös férfi állt a Gergián-tanya közepén. Virág Péter volt az. Ahogy a ház felé közeledett, eszébe jutottak a gyermekkori emlékei. Az ingovány, a vágóhíd, a gyönyörű madarak, és „az” a nap, mikor elvesztették hősüket, a vadórt: Gergiánt. Burai J. jött ki a házból, kezét fogtak, és bementek. A szobában fülledt levegő volt. Hodoniczki Oszkár az ebédlőasztalnál ült. Épp a vacsorát fejezte be. A csapatuk egyetlen lánytagja, Aranka, a konyhából üdvözölte rég nem látott barátjukat. Virág Péter boldog volt, hogy újra itt lehetett.

– Mindjárt jövök, csak lefektetem Marit és Jánost. Jaj, Péter Olyan régen találkoztunk! – mondta Aranka, és kézenfogva bevezette gyermekeit a másik szobába.

Burai J., Hodoniczki és Virág Péter az asztalnál ültek. Maguk elé néztek. A csendet Aranka törte meg, mikor egy üveg bort hozott, töltött mindenkinek, és a barátok újra egymásra találtak.

Virág Péter szólt meg először, hisz ő fontos ember lett. Egy kutatóintézetben kezdett el dolgozni a nagyvárosban. Gergián halála után a szülei elköltöztek, úgy gondolták, a fiuk így jobban boldogul. Hodoniczki Oszkár tanító lett, a falubeli iskolában dolgozik, mint számtantanár. Ki gondolta volna, hogy életük így megváltozik. Aranka és Burai J. is elmesélték, hogyan hozta őket össze a sors. Burai J. nem sokkal Gergián halála után lett az új vadór, és már azóta két évtized is eltelt. Meséltek a Gergián-tanya felújításáról, és a torony továbbépítéséről.

– Burai, te aztán nem változtál! – szólt meg Virág Péter. – Biztos vagyok, hogy a darvakat is lehozod!

Mindannyian felnevettek. Sok éve nem voltak így együtt, bár most sem volt teljes a csapat. Tamás nem tudott eljönni. Mozdonyvezető lett, és Bécsbe kellett utaznia. A szél úgy látszik megerősödött, mert az ablak egyszer csak kinyílt, a függöny pedig mindenfelé szállt, mint egy szellem, de kellems volt a szobában. Éjfél körül lehetett, a négy régi jó barát úgy belemerült a beszélgetésbe, hogy az időről el is feledkezett.

– Mikor felhívtál – Péter Burai J.-re nézett –, nem hittem el, hogy igaz, amit mondasz...

Burai J. mosolygott, és tovább folytatta: „Hát, azért jöttél, hogy meg-nézd, kedves barátom! Gyere, meg is mutatom!”

Igaz volt. A kárókatona valóban visszajöttek. Aranka, Burai J., Virág Péter és Hodoniczki Oszkár is mind kint álltak a torony mellett, ahol a gyönyörű madarak a fészükben aludtak. Gergián halála után a madarak eltűntek, azt hitték soha nem jönnek vissza. „Talán ez valami jel?” – gondolták magukban. Ezek a madarak okosak, tudják, hogy nincs többé veszély és béke van, lehet, hogy ez az oka a visszatérésüknek.

Már virradt. A kárókatona ébredtek. A négy felnőtt a fűvön heverészett. A múlt éjszaka izgalmas volt, közös élményükre emlékeztek. Madárcsicsergés hallatszott. Bementek a házba. Erre a napra is úgy fognak visszaemlékezni, mint minden egyes napra „abból” a nyárból.

Az új nappal egy új korszak kezdődött meg mindegyikük életében.

Hajnal Regina, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Jövőbeli mesterségem

*Ég a tűz, melegszik a bogrács,
fő a paprikás, s benne a kolbász.
Az asztal körül sokan vannak,
ebédre örömmel maradnak.
Örül a szakács,
mert jóízű a paprikás.*

**Kocsis Tibor, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye**

RÜGYFAKADÁS

Ada

Ada szép kis város,
aranyos és bájos.
A Tisza keblén fekszik,
a folyó magához öleli.
Díszei a parkok,
virágok és bokrok.
Utcái is szépek,
rendezik a népek.
Szülőfalam Ada,
szeretek itt élni,
ha majd utam elvisz,
mindig hazatérni.

Katona Celine, 8. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada

Jövőbeli mesterségem

Jövőbeli mesterségem? Sokan kérdezték már, hogy mi leszek, ha nagy leszek. De én nem nagyon tudtam dönteni.

A nyáron ellátogattam Szabadkára, a testvéremhez egy hétre. Ott megfigyelhettem, hogy ő és a barátja mit dolgoznak. A nővérem ápolónő egy kórházban, gyerekeket gyógyít, a barátja pedig programozó. Akkor elgondolkodtam, hogy lehetnék-e én is programozó. De én igazából jobban szeretek videojátékkal játszani a számítógépen, minthogy programokat készítek...

A kórházban a nővérem megmutatta a gyerekosztóbát, a nővérszobát, és persze az orvosi szobát is. Megismerkedtem a doktorokkal, doktornőkkel, és felnéztem rájuk, hogy „igen” ők azok, akik gyerekeket és embereket gyógyítanak. Mintha egy hang ezt mondta volna:

„Aki az életet megmenti,
az hős.
Aki az életet megmenti,
az az orvos.”

Bicók Ervin, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Ballagás

Tucat smink, hajlakk,
csinos ruhák, cipők, magas sarkúak.
Tüll, selyem és csipke,
nem maradhat ki egy se.

Órákig a fodrásznál egyetlen napért,
egyért, amellyel nyolc hosszú év véget ért.
Szíved hevesen dobog,
erre meg is van az okod,

és indul a menet.
A tested beleremeg.
Tudod, hogy ez az utolsó alkalom,
hogy magad kisiskolásnak vallhatod.

Egyszerre bánat és öröm.
Ez lesz társaimmal az utolsó köröm.

László Nikolett, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Kedves Pajtások!

Azoktól búcsúzunk ma a Rügyfakadás, akik négy, sőt hat évig voltak hű munkatársai, azoktól, akik kinőtték immár az általános iskolát és a Rügyfakadást is. **A nyolcadikosoktól búcsúzunk**, az ő írásaikat olvashatjátok ma rovatunkban. Ezekből kitűnik, milyen témák foglalkoztatják őket. Milyen fontos számukra az anyanyelv és a szülőföld szeretete (Anyanyelvem; Ada), az önismeret (Önéletrajzom; Önvallomás), hogyan látják magukat a jövőben (Jövőbeli mesterségem), mit gondolnak a bennünket körülvevő világról, amelyért mindannyian felelősek vagyunk (Energia mindenhol körülöttünk), s megtudhatjuk azt is, hogy kalandos utazásokra vágynak (Mexikói kaland), de fájó szívvel búcsúznak az általános iskolától (Ballagás). Abból is, ahogyan olvasmányélményük alkotókedvüket és kifejezőkészségüket serkenti (Egy kislány balladája; Visszajöttek a károkatonák; „A tömegbe lépsz, és csak állsz...”), megállapíthatjuk, hogy **a Rügyfakadásban sikeresen vizsgáztak.**

Kedves Nyolcadikosok, most már csak az iskolai megmérettetéshez kívánok sok szerencsét, hogy azután minden kapu megnyíljon előttetek a boldogulás útján.

Tomán Mária

Ui.: A múlt héten érkezett írásokat a következő számban nyugtázom.

Energia mindenhol körülöttünk

Minden, ami körülöttünk van, energia – ezt tavaly fizikából jól megtanultam... Rákényszerültem a jó osztályzat végett, de elgondolkodtam-e valaha is azon, hogy ez a mondat mit jelent? Nem. Mert míg mások valószínűleg este elalvás előtt átgondolják az aznapi dolgaikat, én lefekszem, és csak az jár az eszemben, hogy „Jaj, reggel megint iskola! Kinek van erre energiája?”

Tegnap este is pont ezt a mondatot ismételtam magamban, amikor ahe-lyett, hogy azonnal elaludtam volna, inkább elméláztam: az energia itt van mindenhol körülöttem. Használok, hasznosítom – de legtöbbször ezt észre sem veszem. Legfeljebb akkor, ha éppen nincs jelen az a bizonyos erő. Ha bekapcsolom a számítógépet – villamos energiát használok. Ha az autóban szól a rádió, energia kell hozzá. Ha reggel tejet melegítek a mikróban, „energiát közlök vele”.

És mi volt régen? Akkor az emberek saját energiájukat – amit a testük termelt – használták fel a mesterséges erőforrások helyett. Csak néhány példát mondok. A gáz- és villanytűzhely vagy a mikro helyett a tűz melegével főztek, sütöttek. A vezetékes telefon, a mobil vagy a drótposta helyett élőszóban mondták el egymásnak a gondolataikat. Gépkocsiba sem ültek, hanem elsétáltak, ellovagoltak egymáshoz. A hűtőszekrény helyett a kútból tárolták romlandó élelmiszereiket...

Én nem akarom azt mondani, hogy a régmúltban könnyebben éltek az emberek, csak azt akarom, hogy mindenki rádöbbenjen, mi mindenben segíti az ember kényelmes életét az energia. Hajlamosak vagyunk ezt elfelejteni. Ha pedig kiesik az az erőforrás, amelyre mindennapjaink során oda sem figyelünk, csak mérgelődünk. Pedig lehet, hogy pont mi, a mi önzőségünk vezetett ahhoz, hogy például áramszünet legyen. Az energiapazarlásra gondolok. Vigyáznunk kell minden energiaforrásra, takarékoskodnunk kell a rendelkezésünkre álló energiákkal. De még jobb lenne, ha egyre újabb és újabb módokat találhánk szükségleteink ellátására.

Remélem, korunk tudósai megoldják a fogyó energiataartalékok gondját. Ebben pedig mi, hétköznapi emberek a takarékoskodással segíthetünk.

Csányi Dorottya, 8. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Nem az a kiköpött sztáralkat, nem a lányok-asszonyok kedvence, az arcvonásai eléggé durvák, mélyen barázdált, mégis élvonalbeli színészvérekedte fel magát – nemrég az Oscar-díjas westernféleségben, a Nem vénnek való vidékben láttuk...

• **Mi az, amit tudnunk illik rólad?**

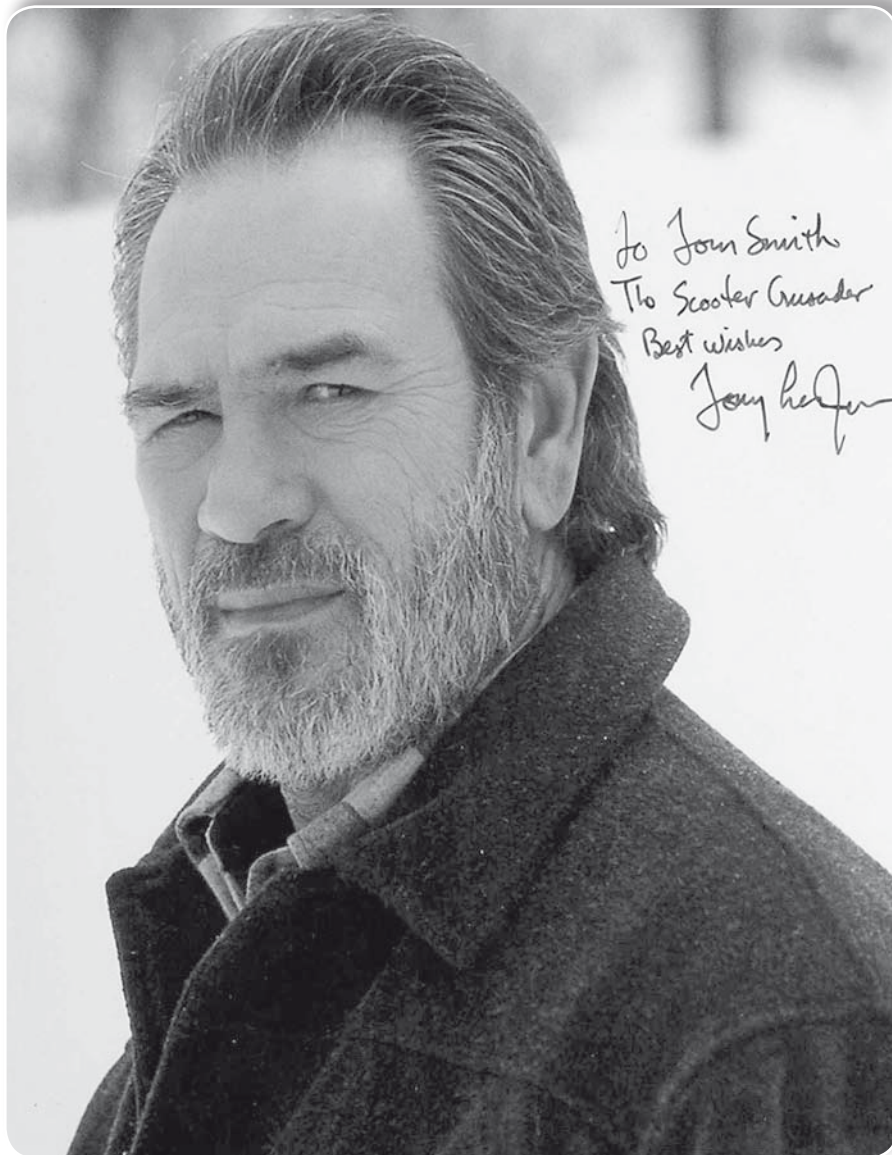
– Évekig nyüglődtem a pályámon, a kutya sem akart észrevenni, tőlem autogramot soha senki sem kért. Már negyven is elmúltam, amikor a rendezők a homlokukra csaptak: ez a fickó nemcsak epizódszerepekre való, mondták többen. Most akár azt is állíthatom, hogy kapkodnak értem Hollywoodban, például 1994-ben öt mozifilmben szerepeltem, láthatóan Harrison Ford és Jim Carrey oldalán is...

• **Mondj el magadról többet is.**

– 1946. szeptember 16-án születtem egy San Saba nevű parányi texasi porfészekben. Édesapám olajfűró munkás, édesanyám rendőr volt. Tudod, a gyermekkoromról nem szívesen beszélek, de azt elmondom mégis, hogy hosszú éveken át fizikai és lelki terrort kellett elviselnem. A szüleim többször elváltak, majd újra megházasodtak. Hároméves voltam, amikor megszületett a testvérem, aki még csecsemőkorában meghalt. Mindig magányos voltam, barátaim sem voltak. Otthonról rendszerint a közeli rögbipályára menekültem. Elkezdtem én is az olajmezőkön dolgozni. Ebben az időben két dolog kötött le: az olvasás és a futball. Tehetségem révén futballösztöndíjat kaptam, bekerültem a dallasi St. Mark's-ba. Azt mondták, hogy ellenséges, mogorva és nehézkes vagyok, ám az évek során megváltoztam. Sokkal nyitottabb és oldottabb lettem. Néhány diákelőadásban is részt vehettem, vonzott nagyon a színészet. Beiratkozhattam a Harvard Egyetem angol szakára. Színpadit gyakorlatokat ezek az évek alapozták meg, s olyan drámaírók segítettek ebben, mint Bertolt Brecht, William Shakespeare, Harold Pinter és mások. A Coriolanusban a címszerepet alakíthattam. New Yorkban nem lézengtem sokáig céltalanul az utcán, tíz nappal érkezésem után máris a Broadway deszkáin landolhattam. Sosem maradtam munka nélkül. Egy nyálas bombasikerben, a Love Story című melodrámban debütáltam filmszínészként. Akkoriban nem tűntem fel senkinek. Sokáig B kategóriás vacakokban szerepeltem.

MENŐ FEJEK

Tommy Lee Jones

• **Elrepültél Los Angelesbe.**

– Igen, a dolgok megindultak. Kaptam egy aranyos szerepet a Charlie angyalai című sorozatban. 1976-ban már egy szökött fegyencet alakíthattam a Jackson County Jailben, rám ragadt a rosszfiúimázs. Sok-sok mozifilm következett: The Amazing Howard Hughes, Laura Mars szeme, J. F. K., A szénbányász lánya, A hóhér dala, Fekete hold, Nagyváros, Viharos hétfő, Keresztűz, Úszó erdő, A szökevény, Kék ég. Végül csúcsformába lendültem. A Született gyilkosok és a Sötét zsaruk után már sztárként ünnepelt a sajtó. Dolgoztam, rendeztem is egy western-t. Azt mondják, hogy a modorom lehetetlen, de mégsem mutattak nekem ajtót soha sehhol. Mindig hozom a megszokott formát, bennem nem lehet csalódní, mondják azok, akik örömmel foglalkoztatnak.

• **Láttunk a Nem vénnek való vidék című westernféleségben.**

– Ed Bellt, a seriffet alakítom ebben a valóban nagyon jól megcsinált alkotásban. Megkérgesedett, kiégett zsaru vagyok, aki kelletnél ered a bizzar vad és vadásza után. A magam fáradt bölcsességével igyekszem megállítani a pénztől megrészegült emberkét, és elejét venni az értelmetlen gyilkosságoknak.

• **Mi az, ami felvillanyoz?**

– Csak a munkának élek. A munkán kívül nincs semminek értelme a világon, az életben. Munkamániás vagyok. Azért készítek leginkább filmeket, mert közük van a művészethez, és túléljük az embert. Kétszer nősültem, két gyermekem van, két forgatás között négyezer hektáros farmomon pihenek, marhákat és pónikat tenyészték, igazi szenvedélyem a póló, példaképem Lee Marvin színész... Így. Elmondtam magamról mindent...

B. Z.

Találós kérdések

– Miért olyan hosszú a zsiráf nyaka?
– Mert a feje olyan messze van a testétől, hogy nem lenne, ami összekösse, ha nem lenne ilyen hosszú a nyaka.

– Min veszszesz két csiga?
– Kinél legyen a házibuli.

– Miért van a medve bundában?
– Hogy néz ki esőkabátban?

– Melyek a tétova rovarok?
– A mitévő legyenek.

– Miért nem hord a méhecske bakancsot?
– Hogy le ne tapossa a virágokat.

De jó neki!

– De jó a kiscicának – sóhajt fel egy kakusz.
– Miért? – kérdi egy másik.
– Mert őt mindig megsimogatják, minket meg nem.

Éhes hangyák

Két hangya éhesen bandukol az erdőben. Meglátnak egy elefántot, amint közeledik feléjük. Azt mondja az egyik:
– Itt az ebéd, kapjuk el!
– Jó, de hogyan?
– Én elgáncsolom, aztán te ráveted magad, és megfojtod.

Kerékpározó hangyák

Két hangya biciklizik. Egyszer csak megáll az egyik. Erre a másik:
– Miért álltál meg?
– Mert bogár ment a szemembe.

Mennyi idő?

Egy nő érdeklődik az utazási irodában:
– Elnézést, vonattal mennyi idő ide Párizs?
– Egy pillanat.
– Köszönöm.

Székek a vonaton

Székek ülnek a tömött vonaton. Felszáll egy ember, benyit egy tömött kabinba, és megszólal:

– Jó napot atyafiak!
– Jó napot! – hangzik a válasz.
– Hely van?
– Van.
– Oszt hun?
– Hát rajta ülünk.

Kijárási tilalom

– Miért van kijárási tilalom az erdőben?
– Mert az elefánt repülni tanul.
– És miért lapos a krokodil?
– Megszegte a tilalmat.

Zöldike

– Szia, Zöldike!
– Szia, színvak farkas!

Tüske

A süni elmegy az erdei orvosi rendelőbe.
– Segítsen rajtam, drága doki, baleset ért – zokogja. – Egy ronda tüske befűródött a lábamba. Húzza ki, legyen olyan jó!
– Ugyan, sünike! Úgyis annyi tüskéd van, hát most eggyel több lesz, és kész!
– Nem úgy van az, doktor úr, mert az én tüskéim másokat szurkálnak, de az az egy engem!

Az használ

– Ma alig tudtam elmenekülni a cápától – panaszolja egy tengeri hal a másíknak.
– Van ellene orvosság! – mondja a másik.
– Vegyél a szádba egy adag algát!
– És az használ?
– Attól függ, hogy milyen gyorsan menekülsz.

Sárgarépa

– Doktor úr, biztosan megjavul a látásom, ha sok sárgarépát eszem?
– Asszonyom, látott már maga szemüveges nyulat?

Osztriga

Az orvosnál:
– Doktor úr! Életemben először ettem osztrigát, és most nagyon fáj a gyomrom.
– Ez előfordulhat. Egyáltalán friss volt az az osztriga, amikor felnyitotta?
– Szent ég! Hát fel kellett volna nyitni?

Az érdeklődő tanár

– Azt szeretném tudni, hogy mikor volt a mohácsi vész?
– Ha a tanár úr is csak szeretné tudni, akkor mit szóljak én?

Foci

– Én a legkisebb srácról is azonnal megmondom, hogy milyen posztra alkalmas! – büszkélkedik a labdarúgóedző.
– Ez óriási! És hogyan?
– Azt mondom neki, fusson végig a főutcán. Ha kikerüli a lámpaoszlopokat, akkor csatár lesz belőle. Ha nekik szalad, akkor védő.

– Nem kellene hagynunk a labdát, és inkább a golfpályát keresni?

– Én is anyuka kell, hogy legyenek, amikor felnövök?

Vizsga

Év végén vizsgáztatja a tanár az előző vizsgán megbukott tanulókat. Mivel tudja, hogy ezek sokat nem tudnak az anyagból, a következő kérdéseket teszi fel:

– Ki tudja, hogy hívnak engem?

Nagy csend, senki sem tud válaszolni.

– Na jó, akkor ma milyen tantárgyból vizsgáztok?

Megint nagy csend, erre sem tud senki válaszolni. A tanár már majdnem könyörögve:

– Hát akkor legalább azt mondjátok meg, milyen színű a tankönyv!

Senki sem válaszol, csak a leghátsó sorban az egyik diák halkán mondja a padtársának:

– Te, ez meg akar buktatni minket!

Megjött

– Kislányom, megjött már a testvéred az iskolából?

– Biztosan, mert a macska már elbújt a szekrény mögé.

Csoda

A hitoktató a gyerekekkel szeretné megértetni azt, hogy mi a csoda.

– Például földrengés van, és valakire rádőlnek a tízemeletes ház falai, és ő mégis épségben bújik ki a romok közül, az mi?

– Az véletlen – mondja rá Öcsike.

– Jó, de ha másodszor is ráomolnak a falak, és ő még most sem sérül meg?

– Nagy mázli.

– De ha harmadszor is ugyanez történik, akkor az micsoda?

– Megszokás.

Fizika

Fizikaórán egy nebulót kiszólitának a táblához, hogy oldjon meg egy feladatot.

– Szóval akkor Pistikém, mennyi lesz a feladat végeredménye?

– Hát, az eredmény 3 lesz.

– Háromnak három, de nem lesz, hanem volt.

Felháborító!

– Felháborító, micsoda vendéglő ez! Pincér, azonnal hozza ide a panaszkönyvet!

– Igen, uram. Hanyadik kötetet parancsolja?

Jó kávé

– Pincér, hozzon nekem egy jó erős kávét!

– Igen, uram. Hány cukorral?

– Ha tényleg jó a kávé, akkor eggyel iszom.

– Igenis, egy kávé négy cukorral!

Hal vagy sonka?

– Pincér, hozna még egy adaggal abból a halból?

– Készséggel uram, de megjegyezném, hogy az sonka!

– Engem nem érdekel annak a halnak a neve, csak hozza gyorsan!

Foglalt

Leül a vendég az asztalhoz. Odamegy a pincér, és azt mondja:

– Elnézést uram, de ez az asztal foglalt!

– Akkor vigye el, és hozzon egy másikat!

– válaszol nyugodtan a vendég.

Sérülés

Egy férfi sántikál az utcán. Szembejön vele egy barátja.

– Hát veled meg mi történt?

– Csak egy kis futbalsérülés.

– Nem is tudtam, hogy focizol.

– Á, dehogy! Tegnap meccset néztem, és belerúgtam a tévébe.

Nyugalom

Az apa a gyerekével utazik a buszon. Az első megálló egy könyvesbolt előtt van.

– Apúúú! Vegyel nekem mesekönyveet! Mesekönyvet akaróok! – kiabál a gyerek.

– Nyugalom, Kristóf, nyugalom! – így az apa.

A következő megálló egy cukrászda előtt van.

– Apúúú! Vegyel nekem fagyíit! Fagyíit akaróok!

– Nyugalom, Kristóf, nyugalom!

Egy leszálló ember mondja az apának:

– Hát, tudja uram, hallatlan türelme van. Én már rég elvettem volna a kis Kristófit.

– Hát, valóban nehezen tűrtőttem magam. De egy dolgot félreért. A gyermekemet Kázmérnak hívják, Kristóf én vagyok.

Tehetséges

– Tanárnő, hogy halad a fiam az iskolában?

– Sajnos, nem túl jól. Nem is figyel az órákon, csak bóbiskol.

– Higgyc el, kérem, csak a tehetség szunynyad benne!

– Túl sok napozóolaj!

– Legyen titkos esküvőnk. A barátaim azt hiszik, hogy jobb ízlesem van.

Háy János

Budapesti hidak

Ha a hidak nem épülnek meg, az utak, melyek a két várost összekötik, beleesnének a Dunába, s a kereskedőknek a vízen kellene átevíckélniük, hogy áruikkal ellássák a szomszéd város polgárait. Évszázadokon keresztül nyögték ezt a terhet. Időt veszítve így, perlekedve komposokkal, hajó-sokkal, s egyben kockáztatva az árut, hogy elsüllyed s a dunai halak martalékává válik, vagy éppen átnevedesedik. S ugyan ki akarna vizes lisztet, bűzát vagy átázott puskaport vásárolni. Mindezt a kockázatot bele kellett kalkulálni az árba. S a vásárlók ekként nem hídvámot, hanem a hídhány vámját fizették történelmi korszakokon keresztül. De a város-tervezők s a városvezetők atyák végül rájöttek, kihál az a kereskedőfajta, akinek kedve van az efféle úszkáláshoz, vízi kalandhoz. Hidat kell építeni, mondogatták egymásnak, nincs más megoldás. Hidat, melynek karcsú teste átível a Duna fölött, ahogy a férfi karja ível a nő válláig, ahogy az erős izmok átlendítik a kart a gyenge vállig, hogy összekössék azt, ami eddig ketté volt választva. S mikor ez a kötés létrejön, a nő odafordul akkor a férfihoz és a férfi szabadon maradt keze a blúz alá siklik, s egy év sem telik el, gyermekük születik, s immáron, apává és anyává lesznek. A gyermek pedig felcseperedvén ott jár-kezel ezen az íven, át apából anyába, s anyából apába, s ha megbotlik, egy figyelmes kar felsegíti, de ha lesodródik onnét, belétocscsan a Duna-vízbe és úszik messzire, miként a dinnyehéj. Keresztül országokon és városokon, át erdőkön, szántókon és háborúkon, hogy végül a tengerbe érjen, ahol a víziistenek laknak, s nekik meséljen aztán arról a kötelékről, amivel Pesthez láncolódik Buda, s Budához Pest, hogy még véletlenül se sodorhassa el valamelyikőjüket a tavaszi ár.

Míg hidak nem épültek, nem is lehetett egy ez a város. Dereglyék, kompok, ócska ladikok szeltek a folyót, képesztettek a túlpartra, de hogy vissza mikor, s mimódon érhetnek, bizony kiszámíthatatlan volt. Vihar jöhetett, vagy leszállt az este, hisz az ügyek után oly sokáig kellett járni. S akkor jöhetett az idegen ágy, s az ezzel járó értelmetlen költségek. Télen persze, mikor a hideg megkeményítette a vízfedélt, a Duna jegét is közlekedésre használták a pesti és budai polgárok. Legalábbis a bátrabbak, mert ez elég veszélyes játék volt. Átélni még csak-csak, bár egy-egy sanda lék könnyen befalta az utazót, ám a visszaút már egyenesen életveszélyes volt. A szürkület s a megváltozott időjárási körülmények szinte észrevétlenül sodorták bajba a jégjárókat.

Mesélik valaha, tán épp a török előtti időkben, mikor a két város között élénk volt

a kereskedés, s a legnagyobb fantaszták sem tudták volna elképzelni, hogy a Nagyboldog-asszony-templom tornyán félholdas zászló lengedezzen, szóval azokban a mesészerű időkben szinte véletlen szövődtek a kapcsolatok a pesti férfiak s a budai lányok között. Sokszor olyanok, amelyeket mind az erkölcsi, mind a polgári törvények, mind pedig az egyház is mélyen tiltottak. Itt van mindjárt egy bizonyos Von Finkenstein nevű pesti polgár története. Von Finkenstein becsületes német családból származott, fazekas volt neki a nagyapja, meg az apja is, ekként számára is egyértelmű volt, ha már ott a műhely, meg a kemence, az apróbb eszközökről nem is beszélve, hogy ezt a foglalkozást választja. Ha ebből meg tudtak élni az ösök, s fel tudták őt nevelni, nyilván ő is meg tud majd élni, s fel tudja nevelni a gyermekeit.

Ez a becsületes fazekasember cserépáruval kereskedett. Amikor csak módja volt rá, áthajózott Budára, hogy a budai népeknek is megmutassa a portékáját. Ott álldogált a vár piacán, télen topogva, nyáron izzadságot törölgetve, ahogy minden más mesterember is ott álldogált, mondhatni, ez természetes volt, velejárója a mesterembségnek. Még azt is természetesnek tarthatjuk, hogy az árusítás során, mikor vevő éppen nem volt, ilyen pedig gyakran előfordult, nem tódultak hozzá a vásárlók, hisz a legtöbbeknek már épp elég tányérja, korsója és fazeka volt, hogy ezekben az üzleti szünetekben felhagyott a maga gyártotta áru szemlélésével, s el-elsétált a szomszédos kocsmákba. Még azt sem gondolhatja senki különösnek, hogy a felhőrpölt borok hatására kicsit meglágyult az elméje. Ám azt már mindenképpen furcsállhatjuk, hogy e lágyulás következményeként elkezdte a budai lányokat módszeresen figyelni, osztályozni, hogy melyik és milyen mértékben tetszik

neki. Volt egy, aki mindennap eljárt előtte, aki ebben az osztályozásban különben jeles érdemjegyet kapott a fazekastól, azt nagyon kifigyelte. Mindennap adott időben érkezett, s a fazekas ezt az időpontot (délelőtt fél tizenegy) minden alkalommal rettentően várta. S hiába teltek-múltak a napok, ő nem tudott beleunni ebbe a várakozásba. Egyszer aztán a bortól megbátorodva beszédbe keveredett ezzel a budai lánnyal, s a beszédnek az lett a vége, hogy bizony a torkán át kijött belőle a hang, s a hangtól ürült járaton pedig bement a lánynak a hangja. Ment, mendegélt át a torkon, a csöveken ez a lányhang, s a fazekasnak a szívéig meg sem állt. Ráadásul ezt a hangot egy másik csatorna képben is beerősítette. A szem odavetítette a lány képét, s az a kép anynyira beleégett annak a fazekasnak a szívébe, hogy azt kellett neki mondania, hát én bizony szerelmes vagyok ebbe a lányba.

Ez eddig rendben is lett volna, ha hirtelen nem jut eszébe egy másik tény, szinte azonnal, ennek a szerelemérzésnek a kiegészítésképpen, miszerint, ez nem lehetséges, mert neki ugye már van családja otthon, a pesti oldalon, s még ráadásul ő erkölcsös embernek is tartja magát, következésképpen, lehetetlen, hogy ő azt az otthoni köteléket megsértse. Nagyon érdekesek ezek az erkölcsi törvények, amelyekről sokan úgy vélik, a teremtséssel lettek hozzáférve az emberi lélekhez, pedig a valóságban igen gyorsan, sokszor pillanatok

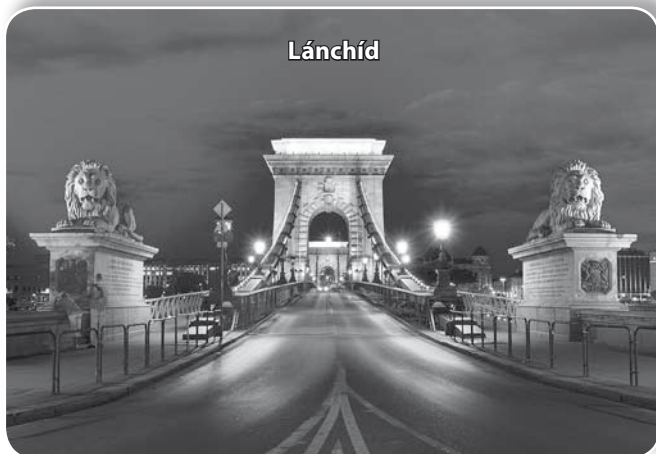
Kedves Olvasó Tanulók!

Nagyszerű irodalmi „átjárások” szövegpéldái szerepelnek mai rovatunkban. **Háy János** (1960) *Házasságon innen és túl* (2006) című kötetéből (Palatinus Kiadó, Budapest) származik a *Budapesti hidak*, a kötet Jókai Mórt idéző ironikus rövidtörténete. A kötet egészére jellemző ez az átbeszélés, irodalomközi diskurzus: pl. az egyes történetek terét szolgáló Margit-sziget Arany János Őszikék címen ismert versciklusát, a *költő alakját*, *Hídavatás* című kötetét hozza be a szövegvilágok összefüggésébe.

Hasonlóképp „népes” az irodalomközi párbeszéd a nemrégiben Herceg János Irodalmi Díjjal kitüntetett **Bogdán József** (1956) itt közölt rövidtörténetében (*Bíborbogár*, Forum Könyvkiadó, Újvidék): Kosztolányi Dezső, Kosztolányi Ádám, József Attila és Harmos Ilona alakja jelenik meg benne. Nézzetek utána ezeknek az irodalmi opusoknak, alkotásoknak! Jó olvasást, jó kutatást!

Bence Erika

Lánchíd

Az újvidéki Duna-part

alatt a gyökerükig képesek megváltozni. Először azt gondolta a fazekas, hogy az, hogy tesszik, még nem megcsalás, bárkinek tetszhet bármi, főleg, ha az szép, s ez a lány rendkívül szép volt. Aztán az, hogy szerelmes vagyok, az sem megcsalás, mert nem történik semmi. Aztán az, hogy szerelmes vagyok és történik valami, az is semmi, mert nem akkor történik, amikor az ő feleségét ezzel megbánthatná, hiszen ő, mármint a felesége éppen nincsen itt. Ezeken a változásokon ment át Von Finkenstein erkölcsi érzéke, s olyan boldogan járt át vásárolni Budára, mintha bizony egész rakományi árut adott volna el minden alkalommal, holott egyáltalán nem így történt, hiszen Budán annyi volt a fazekas, mint égen a csillag, s a budai lakosok többségének még a kamrája is csurig volt cserepekkel.

Egyszer az asszony, aki különben nagyon rendes asszony volt, ezt még a fazekas is elismerte, azt mondta otthon neki, hogy te édes uram, nem kéne irányt váltani, mondjuk Dunakeszire menni, vagy Fótra, talán sikeresebbek lennének az utak, legalábbis üzletileg, abban az irányban. Mi, mit mondasz? Máshová?, szolt vissza elképedve a férfi, hogy gondolod? Az igazi üzlet csak itt üthet be Budán, hisz itt lakik a király is például, meg az összes nemesurak és -asszonyságok. S hogy ő épp ezt az igazi üzletet készíti elő, ezért kell neki néha estig maradnia, meg féléljszakákig.

Mindent remekül üzemeltetett a fazekas, hiába, hát azért a német precizitás még a szerelemben is hasznos. Tulajdonképpen a tél zavart bele a dologba. Ha a tél nincs, ez az üzemeltetés kockázatmentes marad. De a télnek jönnie kellett, mert ezen az éghajlaton az így törvényszerű. A férfi pedig német származása ellenére pont olyan volt, mint egy szerető a görög mitológiában, nem bírta ki egy hetet se a lány nélkül, hát hogy bírta volna ki egy évszakot. Télen is átjárt, sőt, mikor a jégen gyalogolt, még röhögcsélt is magában, hogy ejha, a tél az én cimborám, ilyeneket kiabált, merthogy gyalogúttá teszi a Duna vizét, ejhaj a téllal legyűrjük az elemek erejét. Rettenő boldog volt, annyira, hogy nem figyelt arra,

hogy a levegő már melegszik, hisz törvényszerűen közeledik egy másik évszak, s a kemény fagyokat először az enyhébb mínuszok, majd a pluszok váltják föl. Egy szerelmestől persze nem lehet elvárni, még ha precíz német is az illető, hogy a külső hőmérséklet változását érzékeli, hiszen belül annyira fűtött neki valami, hogy örökösen nem is a bőréig, de egészen a kabátjáig érezte magát megerzseltnek. Szóval, amit észlelni kellett volna, nem észlelte.

A lánnyal nyalakodott egészen estig, mikor hazaindulni volt időszerű. Ruháját gyorsan elrendezte magán, arcáról hidegvízzel leöblítette a lány szagát, és ment a part felé sietve, kis késésben volt, ahogyan minden szerelmes örökösen késésben van a tervezett időhöz képest. Valahol ott közelítette meg a Dunát, ahol ma a Francia Intézet áll, szóval az akkor ott egy nagyon szép Duna-parti rész volt, árnyas-ligetes, kis kikötőkkel. Még fel sem tűnt a folyó, már hallotta, hogy a víznek hangja van, s méghozzá nem jéggalatti hangja. Hú a keservit, szisszent föl magában, s az észleléssel egy időben a szerelem kezdett foszladozni benne, s beerősödött a precíz német. Hú a keservit, itt meg mi történt, csak nem, csak nem lehet, hogy az? Pedig bizony az történt. A jég megszakadt az elmúlt hat óra során, s a fazekas nem tudhatott átmenni oda, ahol az ő szeretett felesége és gyermekei voltak.

A régi történet végét senki nem tudja, még Jókai, aki a legtöbbet tudta az efféle történetekről, még ő sem tudta a nyomára bukkanni. Hogy a fazekas tényleg nekiment a víznek, hogy ne kelljen a bűnt nyíltan felvállalni és ottveszett, vagy viasszaladt a lányhoz, s vele menekült el, vagy épp az volt, hogy hamarosan bejöttek a törökök és törökké lett a lánnyal együtt. Nem lehet tudni, csak azt, hogy Pesten felnőtt akkor két árva, Marlon von Finkenstein és Marion von Finkenstein.

Szegény von Finkenstein, az ő házassága és felesége, s a két árva a hídnélküli Duna áldozatai lettek. Ma már ezt a történetet szinte elmesélni sem lehet, annyira nem értelmezhető, a hidaktól keresztezett folyóval. A mai Von Finkensteinek akár órák, sőt percek alatt

elrendezhetik szerelmi ügyeiket. S nemcsak Lágymányos, a Gellérthegy, a Víziváros vagy Óbuda Duna közeli helyeit látogathatják, néha bizony egész Budaörsig, Törökbálintig, sőt a bátrabbak még Martonvásárig is elmerészkednek úgy, hogy ezzel még véletlen sem veszélyeztetik a házasság kötelékét.

Bogdán József

A Duna-parton

„Lármázik a víz.”
(Kosztolányi Dezső)

József Attila a Kosztolányi családnál tett látogatása után a Duna-parton sétált. Visszafojtotta lélegzetét, mint tudószűrésen, és hallgatta a semmihez sem hasonlító lármát. Az Erzsébet hidhoz érve egyszer csak megszűnt a láрма, és szelíd suttogássá, fecsegéssé nemesült. Halak ugráltak ki a vízből, ezüstös félkört rajzolva a levegőbe. Dezsőre gondolt, Ilonára és az örökre fecsegő kis Ádámrá.

Fecsegő Ádám,
a Duna hátán,
akárha sántán
tipegne sántán.

Ezt a csacsi négy sort még délelőtt írta azzal a szándékkal, hogy észrevétlenül Ádám zsebébe csúsztatja, de valahogy kiment a fejéből. Rágyújtott, és nagyot szippantott a kenyérszagú budapesti csendből. Leült, és a Harmos Ilonától kapott zöld ironjával a csacsi rímek után a következőket írta:

Alig hallottam, sorsomba merültem,
hogy fecseg a felszín, hallgat a mély.

Elindult hazafelé. Esteledett. A Vigadóhoz érve, mintha csak vezényszóra, kigyúltak a sárga fények.

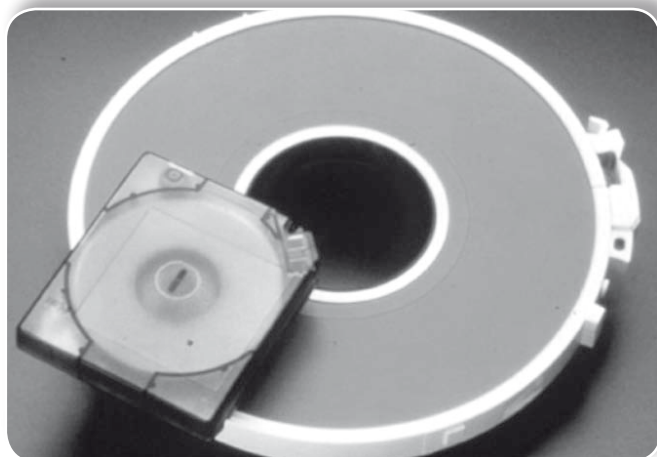
Hatvanéves a mágnesszalag

Az IBM az idén ünnepli a mágneses adathordozó születésének hatvanadik évét

A Wikipedia adatai szerint 1951-ben az UNIVAC I esetében használtak először mágnesszalagot digitális adat rögzítésére; ezt követte nem sokkal később az IBM saját fejlesztése. Az 1952-ben elkészült, több mint 400 kilogrammos IBM 726 tárolórendszer, amely akkori mércével mérve óriási mennyiségű adatot (2,3 MB) volt képes tárolni, mára az IBM TS1140-ig fejlődött – utóbbi mindössze 5,5 kilogramm tömegű, mégis, a cipősdoboz méretű eszköz akár 4 TB-nyi információt is be tud fogadni.

És közel sem ért még véget a folyamat. 2010-ben az IBM zürichi kutatói új világrekordot értek el: 29,5 milliárd bitet tudtak eltárolni egy négyzetinch területen, ami nagyjából 40-szer több, mint a ma létező mágnesszalagos megoldások adatsűrűsége. Az eltelt két évben pedig tovább tekertek egyet a Kék Óriás mérnökei a teljesítménykurblin; immár 100 milliárd bit per négyzetinch a cél. Tekintsük át röviden, milyen út is vezetett ide!

Az IBM 726 1952-es megjelenése nemcsak azért volt formabontó, mert mágneses adattárolást alkalmazott, hanem azért is, mert a szalagos megoldások kulcsproblémáját – könnyen elszakadtak – is megoldotta. Az úgynevezett vákuumoszlop használatával a sérülékeny mágnesszalag képes volt a gyors rendszerindítást és -megállást szakadás nélkül elviselni.

IBM 3480 Magnetic Tape Subsystem – Orsós kivitel helyett cartridge-ben

A következő jelentős áttörésre 1984-ben került sor, a 3480 Magnetic Tape Subsystem debütálásával. Az eddig általánosan használt orsós kialakításnak ekkor kezdett leáldozni az IBM új fejlesztése révén. A Kék Óriás ugyanis bemutatta cartridge kivitelű megoldását, amivel nem csupán kisebb és gyorsabb, hanem nagyobb tárhkapacitású és ellenállóbb tárolóeszközt adott a világnak. Nyolc évvel később lépett porondra az első komplett tárolórendszer, a 3495 Tape Library Dataserver, mely tartalmazta az IBM 3490 mágnesszalagos-meghajtó alrendszerét, egy könyvtárkezelő számítógépet, egy tárolóházat és egy robotot, ami a cartridge-eket kezelte. Egy évre rá az IBM Magstar 3590 Tape Subsystem már 12-szer nagyobb kapacitást kínált elődjénél (ekkoriban 60 GB-nál jártunk).

2000-ben jött el a linear tape-open technológiára épülő IBM LTO ideje, mely 100 GB-nyi tárterületet nyújtott; a mindmáig létező tech-

nika azóta már az ötödik generációjánál jár. 2006-ban, az IBM Virtualization Engine TS7700 bemutatkozásával megjelent a piacon az első, szalagra alapuló virtualizációs motor, amit grid replikálásra és többszintű tárolásra készítettek fel. Az üzletfolytonosság még magasabb szintjét biztosító megoldás után a következő mérföldkövet 2010-ben az úgynevezett Linear Tape File System jelentette, aminek köszönhetően a korábbi nehézkes file-kezelés olyan egyszerűvé vált, mintha csak lemezen dolgoznánk (többek között megjelent a drag&drop funkcionalitás is). Még ugyanebben az évben Zürichben az IBM kutatói a Fujifilm együttműködésével elérték a fent már említett adatsűrűségi rekordot.

Végül tavaly piacra lépett az IBM TS1140, amely nagyjából kétmilliószor több adatot képes tárolni, mint a 726-os, természetesen ösenél jóval nagyobb teljesítmény, megbízhatóság és kompaktság mellett. A fejlődést szépen összefoglalja az alábbi infografika:

SzSz

IBM's Tale of the Tape

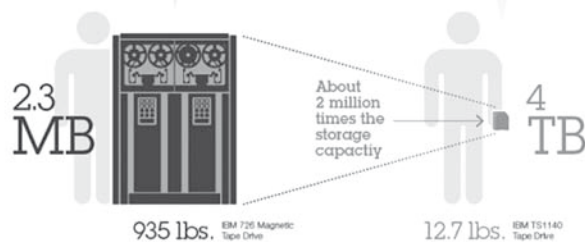
60th Anniversary of IBM Tape Innovation

1952

IBM introduces the IBM 726 magnetic tape drive as a new way to store computer-generated data. The device features a unique innovation called a "vacuum column" that creates a buffer of loose tape. This buffer solves tape's original shortcoming of being too brittle to withstand the drive's fast starts and stops.

2012

Today IBM's highest capacity tape drive is the IBM TS1140 that can store up to 4TB of data. This unit is just the latest example of IBM's continued innovation in magnetic tape. In 2010, IBM researchers in Zurich broke the world record for tape density by recording 29.5 billion bits on a square inch of tape. Such an advance would create a tape drive with a capacity of a whopping 36TB.*

Getting Sticky

Then 16 companies and organizations were using tape storage in 1952*

Now 82% of all companies in North America are using tape storage systems*

Changing Roles

Check it Out

IBM

HOROSZKÓP

KOS

Egész héten pörögsz. Pozitív energiád könnyedén átlendítenek a felbukkanó nehézségeken. Élvezd ezt az időszakot! Legyél mindig jól tájékozott az aktuális dolgokban! Cselekedj határozottan és legyél rámenős!

BIKA

Lehet, hogy kicsit elszomorít, de igazából mindegy, hogy hogy végzed a dolgod, addig, amíg a tálalás nem megfelelő. Figyeld oda nagyon, hogyan viselkedsz másokkal. Ne ragaszkodj a megszokott módszerekhez! Ne utasítsd vissza a jó ajánlatokat! Ne ítéld el elhamarkodottan, mert még megbánod, és nem tudod visszacsinálni.

IKREK

Bármilyen témáról is legyen szó, létfontosságú lesz a kommunikáció a héten. Akár a tanárokkal kell vitáznod, akár az osztálytársaidat okítod, meglátod, megéri, ha kimondod, amit gondolsz. Ne szerénykedj! Használd ki bátran a vonzerődöt! Nagy hatást gyakorolsz a környezetedre, és sok hasznos dolgot intézhetsz el különösebb megerőltetés nélkül.

RÁK

Könnyen magadra haragíthatod a szüleidet vagy tanáraidat, ha félvállról veszed, amit csinálsz. Ismét egy domináns személyiség hatása alá kerülsz. Egy komoly feladat sem vár rád, ezért összpontosíts inkább a magánéletedre. Egyik barátod, akivel már régen összevesztél, nagyon szeretne kibékülni veled.

OROSZLÁN

Játékos és kísérletező hangulatban leszel, ami érdekesebbé teszi a monoton feladatokat is. Bár nem feltétlenül hasznos időtöltés, de mindenképpen megéri, ha kicsit kreatív vagy. Hallgass az intuíciónak. Kövesd a belső hangodat ahelyett, hogy a barátaid tanácsát kérnéd egy probléma megoldásához.

SZŰZ

Legyél fokozottan óvatos! Bár magabiztosabb vagy, mint valaha, azért a tanáraid és a szüleid szeretik látni, hogy körültekintően végzed a dolgod. Ne hallgass bárkinek a tanácsára! Ne habozz, ha jó lehetőséget ragadhatsz meg! Ne legyél túl rámenős, most inkább kicsit fogd vissza magadat!

MÉRLEG

A szokásosnál is jobb érzés lesz, ha csapatban kell dolgoznod. Szeretsz egy nagyobb egész része lenni, ráadásul a pozitív visszajelzések növelik az önbizalmad is. Egy lélegzetvételnyi szünetre van szükséged. Ha teheted, utazz el valahova, fedezz fel más vidékeket, élvezd az új táj látványát!

SKORPIÓ

Jobbnál jobb ötletekkel és megoldásokkal rukkolsz elő a héten. Akkor se tartsd őket magadban, ha nem vagy biztos a dolgokban! Jobb a békesség! A barátodat ne hecceld, legyél te az engedékenyebb! Kerüld el a vitát a családdal.

NYILAS

Nincs is unalmasabb dolog, mint mások papolását hallgatni arról, hogy hogyan kellene alakítanod a jövődet. Azonban hasznos információval is szolgálhatnak. Jó hírt hallasz, és ez jelentősen fokozza a jókedvedet. Csupa áldás és szerencse ez a hét.

BAK

Próbáld minél kisebb feltűnést kelteni magad körül a héten. Elég szószálhasogatónak tudnak lenni a tanárok és szülők, amire most nincs éppen szükséged. Ne vidd túlzásba a szórakozást! Ne habozz túl sokáig a szükséges lépések megtételével! Ne hajtsd túl magadat, ne vállalj túl sok feladatot!

VÍZÖNTŐ

Néhányan a környezetedben úgy érzik, csak játék az élet. Ne hagyd magad lehúzni! Tudod, hogy neked most sokkal fontosabb dolgokra kell koncentrálnod. Valaki igen gorombán viselkedhet veled. Széleden kellene reagálnod az arcátlátszágra. Csak így válik az illető számára nyilvánvalóvá, mennyire megsértett téged.

HALAK

Jók a megérzéseid, de nem árt, ha kikérdezed – és meghallgatod – mások véleményét is, főleg, ha fontos dologról van szó! Ne kezelj felelőtlenül a fontos ügyeket! Ne vesztgesd az energiáidat felesleges dolgokra, s legfőképpen ne kritizálj másokat!

Mindent a pilatesről

A pilates nemcsak egy divatosan hangzó, új örület a fitnesztermekben, hanem egy rendkívül hatékony, régóta eredményesen használt mozgásforma. A módszer lényege, hogy olyan egyenletes, fokozatosan felépített és egyénre szabott gyakorlatokból áll, amelyek elősegítik az izomzat harmonikus egységként történő működését, egyúttal magában foglal egy olyan speciális légzéstechnikát, melynek segítségével nemcsak a szervezet oxigénellátása növelhető, hanem a fizikai teljesítmény is jelentősen fokozható. Minden korosztálynak és mindkét nemnek egyaránt hasznos a pilates!

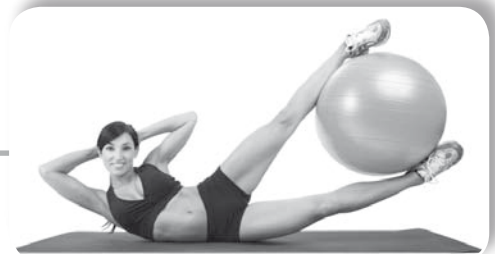
A feltaláló

Joseph Hubertus Pilates Németországban született 1883-ban. Születése óta angolkórban, asztmában és ízületi fájdalmakban szenvedett. Ennek hatására életét már egészen korán a sportolásnak és az egészséges test kialakításának szentelte: gimnasztikázott, testépített, jógázott. 1912-ben Angliába költözött, bokszołóként, cirkuszi előadóként és önvédelmi sport oktatóként dolgozott. A világháború kirobbanásakor a Man-szigeten kezdte el kialakítani mód-

szérét. Honfitársai, akiket „gyakorolt”, a testedzésnek köszönhetően megerősödtek fizikailag, és elkerülték azt az irtózatot influenzajárványt, amely ezeket ölt meg. 1926-ban az USA-ba költözött, és megnyitotta fitnesztermét a New York-i Balett épületében. Kora legnagyobb táncosai és táncoktatói jártak hozzá, hogy a „Contrology” módszer segítségével szép alakra és hihetetlen ruganyosságra tegyenek szert.

Mi a pilates?

A pilates javítja a szellemi és fizikai jólétet, növeli a rugalmasságot, és erősíti az izmokat. A pilates fő célja a test és a lélek egységének megteremtése olyan módon, hogy az elme ne legyen lekötve, és a test kecsesen, egyensúlyban mozogjon. Ezen túlmenően, a pilates javítja a keringést, akik rendszeresen pilateseznek, jobb testtartásról számolnak be, kevésbé hajlamosak a sérülésekre, jobb az általános egészségi állapotuk. Joseph Pilates hitte, hogy a testi és lelki egészség összefonódik. A testmozgásprogram köré olyan elveket dolgozott ki, amelyek támogatják ezt a filozófiát: koncentráció, precizitás, ellenőrzés, légzés,

folyamatos mozgások. Tulajdonképpen a pilates az egész testet tetőtől talpig átmozgató mozgásrendszer. A pilatesórák nem unalmasak, mivel egy-egy gyakorlatból soha nem végzel 10-nél több ismétlést. Van, ahol már 6 ismétlés is bőven soknak fog tűnni, ha betartod az összes, testtartásra vonatkozó utasítást! Ez nem a mennyiség, hanem a minőség tornája! A mozdulatok lágyak, áramlóak és kecsesek, ám ahhoz, hogy ez kívülről ilyennek látszódjék, belülről hihetetlen koncentráció és kontroll szükséges. A mozdulatok zöme a már eleve megnyújtott izmoknak ad terhelést, vagyis a nyújtott izmot erősíti! Így az izomrostok erősödnek, de nem vastagszanak meg – nem épül rájuk felesleges izomtömeg, karcsú és kecses leszel.

A legnagyobb tévhitnek egyike, hogy a pilates csak női mozgásforma. Hogy is hívták Pilatest? Josephnek? A módszer kitalálója maga is férfi volt! A világháborús katonák rehabilitációja közben fejlesztette módszerét, amellyel – többek között – a hamburgi rendőröket és profi bokszołókat is edzett, vagyis sok-sok férfit.

Tippek, hogy szépen mutasson a lábad a szandiban

Rohamos tempóban közeledik a nyár, és a vastag zoknik alól elő kell villantanunk a télen oly kényelmesen elrejtett lábfejünket. Nincs is annál kiábrándítóbb, mint amikor a csini szandálunkban bőrkeményedéses sarokkal tipegünk végig a főutcán... A lábak karbantartása nemcsak esztétikai szempontból fontos, hanem az egészségügyi következmények miatt is. Biztosan neked is éktelenkedett már a talpadon vízhólyag, bőrkeményedés. Minden lépésnél emlékeztél rájuk, igaz? Fájdalommal és sok-sok kellemetlenséggel járnak, ezért nem árt, ha a megelőzésre is odafigyelsz, és ha már a kezelésükkel küzdesz, fogadj el pár jó tanácsot.

Kiváltó okok

Ha nem a lábméretednek megfelelő cipőt választod, a szorítás miatt a szükséges helyen, a talpadon és az ujjaidon könnyen kialakulhatnak a fájdalmas dudorok. Fontos, hogy a kiképzése is megfelelő legyen a lábbelinek. A bőrcipők valamelyest idomulnak a lábformához, ellentétben a szintetikus anyagból készült cipőkkel, ezért, ha teheted, válassz bőrcipőt! A bőrkeményedés és a tyúkszem kialakulásában vannak geneti-

kai hajlamok is. A helytelen járastechnika, vagy a higiénia súlyos hiánya is kiválthatja őket. Sajnos a láb anatómiai elváltozásai is bőrkeményedésekhez vezethetnek, hiszen ilyen esetekben testsúlyunk nem optimálisan oszlik el a lábon (pl. lúdtalp, bűtyök, kalapácsujj).

Mi is a bőrkeményedés?

Valójában elhalt bőrsejtekből álló feltorlódt „bőrakupac” melyeket a cipő, a láb vagy a felületesen elhelyezkedő csontok közötti dörzsölődés eredményez. A bőrkeményedés a láb védekező reakciója a nyomással szemben. Amikor a nyomás nő,

a bőrkeményedés vastagszik. Ha kemény mag alakul ki a bőrkeményedésen belül, azt tyúkszemnek nevezzük. A bőrkeményedés fájdalmas, kellemetlen szagú lesz tőle a láb, sárgás színével ápolatlan hatás kelt, szabaddul meg tőle!

Mit tehetsz?

Mint a pattanásokra, ugyan úgy a láb bőrpőblémáira is igaz, hogy legtöbbször csak ront a helyzeten, ha önállóan nekiállsz otthon „rendbe tenni” a talpadat, ollóval, pengékkel, durva reszelőkkel. Állj ellen a kísértésnek, és soha ne vágd le ollóval a bőrkeményedéseket!

A bőrkeményedés eltüntetésének, megvan a maga kötelezően betartandó rítusa. Először is áztasd a lábadat meleg vízben (kamillát is tehetsz a vízbe, vagy más ápoló gyógynövényeket) egészen addig, amíg fel nem puhul a megkeményedett bőrréteg. Ezután az elszarusodott bőrt habkővel vagy finom reszelővel kezd el eltávolítani. Ha végeztél, kend be a lábadat ápoló krémmel. Makacs bőrkeményedéseknél ezt a műveletet mindennap meg kell ismételni. Csak a rendszeresen végzett ápolásnak van eredménye!

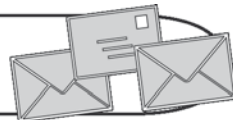

Korsós Karolina

Tóth Johanna

MIZUJS?

A budapesti Batthány Ilona Általános Iskola által meghirdetett, A sport öröme című nemzetközi rajzversenyen (melyre az idén 1202 munka érkezett) sikeresen szerepeltek a szabadkai gyerekek. Harmadik díjjal tüntették ki Fehér Noémit, a J. J. Zmaj iskola 2. c osztályos tanulóját. Oklevelet kapott Tóth Johanna (EmArt Műhely), Korsós Karolina (EmArt Műhely) pedig különdíjas lett – alkotása felkerült a meghívóra és a versenyt hirdető plakátra. Az oklevél mellé mindannyian könyvet kaptak ajándékba.

EMI

NEVEM: **Apró Andrea.**
 BECENEVEM: Andi, Diki.
 CÍMEM, TELEFONSZÁMOM:
 24430 Ada, Kossuth Lajos
 u. 19., 064/09-09-532.
 ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly iskola, 6. c.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM:
 Pesznyák Erika.
 ALSÓS TANÍTÓIM: Ürményi
 Erika, Barna Helga.
 KEDVENC TANÁRAIM:
 Pesznyák Erika, Máriás
 Valéria, Matić Ilona, Giridz
 Tóth Andrea, Solymosi Éva,
 Világos Kornél.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Rajz, magyar, földrajz,
 hittan, történelem,
 német, angol, biológia,
 matematika.
 AMI NEHEZEN MEGY:
 Matematika, német.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN: Vicckupac.
 KEDVENC KÖNYVEM: A két
 Lotti.
 KEDVENC FILMJEIM: Jóban
 Rosszban, Barátok közt,
 Cserebere szerencse, Miről
 álmodik a lány.
 HOBBIM: Görkorcsolya.

KEDVENC SPORTJAIM:
 Kézilabda, tenisz, úszás.
 KEDVENC ÉNEKESNŐIM:
 Shakira, Britney Spears.
 KEDVENC ÉTELEM, ITALOM:
 Palacsinta, Fanta.
 AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Sütemények, rántotta,
 palacsinta, kávé, tea.
 KEDVENC ÁLLATAIM: Ló,
 hörcsög, kutya, macska,
 papagáj, koala.
 KEDVENC SZÁMÍTÓGÉPES
 JÁTÉKOM: Pizskálom a
 szomszédomat.
 MI LESZEK, HA NAGY
 LESZEK? Plasztikai sebész.
 NO ÉS A SZERELEM? Van.

NEVEM: **Hegedűs Ákos.**
 BECENEVEM: Hegedűs.
 CÍMEM: 24430 Ada,
 Marko Miljanov u. 10.
 ISKOLÁM, OSZTÁLYOM:
 Cseh Károly iskola, 7. b.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Antal
 Melinda.
 ALSÓS TANÍTÓNŐM: Apró
 Zsófia.
 AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 elnök: Barna Júlia,
 titkár: Volford Dávid,
 pénztáros: Farkas Anett.
 KEDVENC TANÁRNŐM:
 Máriás Valéria.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Torna, rajz.
 AMI NEHEZEN MEGY: Szerb,
 magyar.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN: Vicckupac.
 KEDVENC KÖNYVEM:
 Toldi.
 HOBBIM: Tévézés.
 KEDVENC FILMEM:
 Maszk.
 KEDVENC SPORTOM:
 Biciklizés.
 KEDVENC AUTÓMÁRKÁM:
 Mercedes.

KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Slipknot.
 KEDVENC SZÍNÉSZEM:
 Zohan.
 KEDVENC ÉTELEM, ITALOM:
 Bab, energiaital.
 AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Tükörtojás.
 KEDVENC ÁLLATOM:
 Szúnyog.
 MI LESZEK, HA NAGY
 LESZEK? Autószerelő.
 NO ÉS A SZERELEM? Van
 valakim.

Hogy állsz a stresszel?

Könnyen felmegy benned a pumpa?

Töltsd ki a tesztet, és nézd meg, mennyire vagy stresszes!

1. Sorban állsz, elviselhetetlen a meleg, és az előtted álló srác éppen harmadszor lép a lábadra. Mit teszel?

- a) Nagyokat sóhajtok és krákogok, hátha észbe kap, és hátrafordul elnézést kérni.
- b) Nem tudom megállni szó nélkül, nem értem: még csak észre sem veszi, hogy sokadszorra tapos a lábamra?
- c) Megragadom a vállát és közlöm vele, ha még egyszer rám tapos, megjárja.

2. Feleltetéskor a tanár keresztkérdéseket tesz fel neked. Persze semmit sem tudsz. Hogyan vágod ki magad?

- a) Rajtam semmi és senki nem foghat ki. Valamit biztosan tudok válaszolni. De semmiképpen nem esek pánikba, voltam ennél már szorultabb helyzetben is.
- b) Azt mondom, hogy megtanultam az anyagot, de ez most éppen nem jut eszembe.
- c) Össze-vissza hebegek, habogok, majd vörösre vált ábrázattal ülök a helyemre.

3. A suliban semmi sem ment jól, majd alighogy hazaérsz, a tesód teljesen felidegesít. Mit teszel?

- a) A sport sokat segít leküzdeni az idegességet. Így nekiindulok, mire hazajövök, úgyis megnyugszik.
- b) Ma nem fog győzni, már úgyis bemelegítettem a suliban.
- c) Bevágom az ajtót, és elviharzok.

4. Mit csinálsz legszívesebben egy rosszul sikerült nap végén?

- a) Nem kesergek, majd holnap jobb lesz. Felhívom egy barátnőmet, és beszélgetünk egy jót.
- b) Összeütök egy jó kis vacsit, amire meghívom pár barátomat. Azért elmesélem nekik, hogy mi történt, hátha tudnak rá valami megoldást.
- c) Egész este azon rágódom, hogy mit kellett volna másképp csinálnom, hogy ne így alakuljon a napom.

5. Alig vártad, hogy leárazás legyen, hogy meg tudd venni a rég áhított ruhát. Ám leárazás ide vagy oda, a ruha egy fillérrel sem kerül kevesebbe. Hogyan reagálsz?

- a) Lehet, hogy rosszul láttam az árát? Mindegy, így is kell.
- b) Dühöngök magamban, mert teljesen hülyének nézik a vásárlót. Nem veszem meg az árut.
- c) Összevitázok az elárúsítóval, mondván, hogy átvernek.

Értékelés

Legtöbb az a válasz:

Csak így tovább! Jól bírod a megpróbáltatásokat, nem akadsz ki semmin, és minden helyzetre találsz megoldást. Azok közé tartozol, akik könnyen átlendülnek minden nehézségen, sőt néha még örülnek is egy kis pörgésnek, legalább nem kell unatkozni. Ha úgy érzed, hogy nem történik semmi, gyorsan keresel valami elfoglaltságot. Ám azt is tudod, hogy mikor kell pihened, hogy kiegyensúlyozott légy, és ezt sokan irigylük tőled.

Legtöbb a b válasz:

Mikor hogy. Nem állsz rosszul a feszült helyzetekkel, de azért van még mit tanulni. Ahhoz, hogy lazán vedd a dolgokat, meg kell értened, hogy az idegeskedéssel semmire sem mész. Ha képtelen vagy időnként teljesen ellazulni, akkor tanulj olyan technikákat – mint például a jóga –, melyek elsajátításával könnyebben veheted az akadályokat. Idegeskedjen más, nehogy már más miatt légy beteg!

Legtöbb a c válasz:

Te vagy az a típus, aki egy dolgozatírás előtt kibérel a mellékhelyiséget, aki kiosztja a buszban utazókat, ha hangoskodnak, és bokán rúgja azokat, akik ne adj' isten a lábára lépnek. A stressz része mindennapjaidnak, és nem is nagyon tudsz uralkodni felette. A baj csak az, hogy ez kihat a teljesítményedre, és tönkreteheti a kapcsolataidat is. Tanuld meg elengedni magad! Már azzal is sokat érhetsz el, ha elkezdesz mozogni: a sport közben kiengedheted a fáradt gőzt, és feltöltödsz pozitív energiával. Állj a sarkadra, és légy határozott! Nehogy a stressz uralja az életed!

„Kedves Bizalmas!

Én egy 13 éves lány vagyok. Egy hónapja összevesztünk az eddigi legjobb barátnőmmel, és azóta nem is beszélünk. Egyszerűen nem tudtam tovább tolerálni a viselkedését. Fenn hordta az orrát, minden félét mondott rólam, állandóan belém kötött valamiért, sőt még kitiltott az új társaságából is. Aznap, amikor összevesztünk, küldött nekem egy SMS-t, hogy ki akar velem békülni, találkozunk. Másnap, amikor találkoztunk, mégis azt mondta, hogy esze ágában sincs békülni. Sokáig sírtam, és nagyon magam alatt voltam miatta, hiszen kicsi korunk óta barátkoztunk. Most már könnyebb, és jó lenne vele újra barátkozni, mert hiányzik. Mit tegyek? Kérlek, adj tanácsot!”

Válasz:

Kedves Smurf!

Sajnos az életünk folyamán mindannyian nagyon sok változáson megyünk keresztül, hisz növekszünk, tapasztalatot szerzünk, ügyesedünk, okosodunk, az ízlésünk is változik, az érdeklődési körünkről nem is beszélve. Az életkori változások különböző életfázisokat eredményeznek a szüleinkkel, rokonainkkal, barátainkkal stb. való viszonyainkban. A barátnőddel a viszonyotok olyan fázisba jutott, hogy már nem tudtatok alkalmazkodni egymás nagy változásaihoz, amit a serdülőkor hozott magával, és idegesítő hatással vagytok egymásra. A gond az, hogy a barátnőd, akit már sajnos nem nevezhetsz annak, nagyon durván viselkedett veled. Így elszakította azokat a láthatatlan szálakat, amelyek összekötöttek benneteket. Hogy miért gondolta meg magát a béküléssel kapcsolatosan, csak feltételezhetem, és a hangulatváltozását a serdülőkor számlájára írhatom. Számodra az lenne a legjobb, ha végre tisztázhatnád, hogy hogy is állsz vele, van-e remény a békülésre. Szervezz meg vele még egy beszélgetést, amelynek a ti barátságotok lesz a témája. Nyíltan elmondhatjátok egymásnak, hogy hogyan is érezték, mit gondoltok. A beszélgetés után pedig kiderül, hogyan folytatódik majd a kapcsolat köztetek. Ha újra tudtok barátkozni, nagyon jó. Ha viszont a beszélgetés nem a további barátsággal végződik, ne búsulj sokáig. Gondold át, kivel szeretsz még rajta kívül beszélgetni, kinek a társaságában érzed jól magad, és kezdj el másokkal is barátkozni. Ott vannak az osztálytársaid, a szomszédság, esetleg jelentkez be, ha van rá módod, valamelyik nyári tábor munkájába, attól függően, hogy mi érdekel: kézművesség, nyelvtanulás, számítógépezés, festés-rajzolás, természetjárás stb., stb. A művelődési és sportegyesületekben is szeretettel várnak minden érdeklődőt. Biztos, hogy nagyon sok új baráttra ott is szert tehetsz. Kitágítod a világot, és már nem is lesz annyira fontos ez a volt barátnő, sem a társasága, sem a véleménye.

„Kedves Bizalmas!

Tizenkét éves lány vagyok. A legnagyobb problémám az, hogy nagyon gyorsan kiborítanak, és olyankor robbanok. Az osztályomban a fiúk nagyon is kihasználják a vulkanikus természetemet, és állandóan piszkálnak. Volt, hogy órán csinálták, én meg robbantam. Most van egy osztályfőnöki figyelmeztetésem. Már megpróbáltam elengedni a fülem mellett, amit mondanak, de nem ment. Néha alig tudom visszatartani a sírást. Csak otthon

engedem ki a feszültséget, ami miatt a szüleim és néha a szomszédok problémáznak, mert bömböl nálam a zene. A fiúkkal már próbáltam kedves is lenni, de nem jártam sikerrel. Mit tegyek, hogy ne piszkáljanak? Kérlek, segíts!

Vulki”

Válasz:

Kedves Vulki!

Ez a robbanékony, vulkáni hajlam részben a serdülőkori hormonváltozásoknak tulajdonítható. Vigasztaló lehet, ha tudod, hogy idővel csökkenni fog, lehet, hogy teljesen elmúlik magától is. De addig is nem árt, ha megpróbálsz kordában tartani, ha már tudod, hogy van, és tudod, hogy mi váltja ki. Azt hiszem, hogy a „fül melletti elengedésben” nem voltál kitartó, és nem adtál magadnak esélyt, hogy sikerüljön. Ugyanis a piszkálódókkal szemben a legjobb taktika, ha észre sem veszed, úgy teszel, mintha nem is zavarna, amit csinálnak, vagy amit mondanak. Hagyni kell, hogy lepergjen rólad. Jó hatással van, ha a poént visszaadod, viccre fordítod. Te már megtapasztaltad, ha úgy reagálsz, ahogyan ők várják, robbansz, akkor nagyobb kedvet kapnak a piszkálódáshoz, mert látják, hogy felhúztad magad. Soha ne mutasd nekik, hogy fáj, amit tesznek. Ha nem sikerül kiváltaniuk azt a reakciót, amit vártak, előbb-utóbb lekopnak rólad. Biztos, hogy akad egy-két fiú az osztályban, aki kimarad a piszkálódásból, velük barátkozz. Semmiképp se veszítsd el a humorérzéked. Próbálj meg gondolatban és lélekben egyfajta védőpajzsot felépíteni. Csak egy kis képzelőerő és akarat kell hozzá. A „védőpajzs” ötletét az ún. asszertív, önérvényesítő viselkedés, az erőszakmentes konfliktuskezelési technikák között is megtalálhatod. A fantáziádban a személyes védőpajzsot, ha kedved van hozzá, a következő módon alakíthatod ki:

1. lépés: Emlékezz vissza egy olyan szituációra, amikor magabiztosan, hideg fejjel tudtál viselkedni egy embert próbáló helyzetben. Gondolatban, minél életszerűbben idézd fel a jelenetet, és éld át újra, hogy téged semmivel sem lehet kibillenteni az egyensúlyodból.
2. lépés: Alakíts ki egy olyan láthatatlan eszközt/szerkezetet, ami még jobban segít neked abban, hogy visszaverd a támadások nyilait (itt engedd szabadon a fantáziádat és kreativitásodat). Olyan védőpajzsot válassz, amelyen keresztül mindent láthatsz és hallhatsz, mint egy üvegfalon át, csak a negatív érzések nem hatolnak át rajta. Fontos, hogy ki-bekapcsolható, szükség esetén bármikor működtethető alkalmatosság legyen. Ha ezzel megvagy, hagyd időt, hogy megtapasztald, milyen nagy hasznodra válik ez a pajzs abban, hogy megvédd magad. Képzeld el különböző cikis helyzeteket, és gondolatban használd a védőpajzsot.
3. lépés: Utolsó lépésként egy saját mondatot is gondold ki, pl. olyasmit, hogy „Ez nem érint engem.”, „Ez nem az én problémám.”, „Kívül maradok érzelmileg.” stb. Ez abban lesz a segítségére, hogy az adott pillanatban tudatosítsd majd, hogy nem kell mindenáron bekapcsolódnod, képes vagy távol tartani magad a rossz hangulattól. Vigyázz, nehogy túl bonyolult legyen a szerkezeted. Ha nem sikerül egyből a használata, ne csüggedj, kísérletezz tovább! Ne feledd, hogy nem egy támadó páncélzatot kell kialakítanod, hanem egy védőfegyvert, aminek a segítségével akár barátságos és kedves is maradhatsz a külvilággal és a támadóddal szemben is.

Ki csente el a színeket?

ora reggel volt. A nyári Nap ébredező sugarai még csak éppen hogy kibújtak a horizont peremén nyújtózó dombok mögül.

– Azt hiszem, ma ismét csodálatos napunk lesz – mosolygott csillogó tekintettel a Napocska.

Körbepillantott a hegyes-dombos vidéken, majd arrébb terelt néhány – már kora reggel rákoncátlanul ficáncoló – felhőgyereket.

– Sem eső, sem pedig zivatarfelhőt nem látok közeledni – azzal kibújt a bárányfelhő-paplan alól és szép komótosan elindult, hogy ismét mosolyt varázsoljon az emberek arcára.

Amikor felkelt a Nap, Harmat Tündér már javában serénykedett.

Lenge kis ruháskájában olyan légiesen repent egyik kertből a másikba, hogy még a pillangók is megirigyelhették volna a mozdulatait.

Látszott rajta, hogy kedvét leli abban, hogy minden hajnalban bejárja az egész környéket és kecses ívű kis kancsójából parányi harmatcseppeket hint mindenfelé. Nyomában már ébredettek a növények, a virágok kelyhében összegyűlt harmatcseppekben pedig a korán kelő kis bogárkák mosták ki szemeikből az álmot.

Harmat Tündér nem győzött betelni az ébredő táj látványával.

– Nem telik el úgy nap, hogy ne csodálkoznék rá valami újdonságra – lelkesedett, amint megpillantotta barátnőjét, a kis Hajnal Tündért.

– Legjobban azt élvezem, amikor odaérek ahhoz, az erdő közelében lévő házhoz. A kertjében kora tavasztól késő ősziig pompáznak a szebbnél szebb virágok. Némelyiknek olyan kellemes, bódító illata van, hogy még Szellő Tündér is örömet leli benne. Felkapja a virágokat körülölelő illatfelhőt és repíti, repíti... szeretné, ha mások élvezhetnék ezeket a finom illatokat. Gyere velem! Megmutatom neked is azt a pompás kertet.

– Szívesen megnézem, hiszen én is nagy rajongója vagyok a virágoknak – mondta örömmel Tavasz Tündér, miközben barátnője után repent.

– Igazán jó emberek élhetnek ott, hiszen szeretettel, és odaadással gondozzák a növényeiket. A két kisgyermek pedig boldogan segít a szüleinek minden kerti munkában. Az is előfordul, hogy teljesen egyedül serénykednek a virágok körül. Hunyd csak be a szemed, és szippants jó mélyet a levegőből! Érzed? Arra kell repülnünk, ahonnan ezek a pompás illatok áradnak.

Miközben az erdő felé repültek, Harmat Tündér egyfolytában szórta, szórta a körülöttük lévő növényekre az üdítő, hűs harmatcseppeket.

– Már ide is érkezünk – mutatott egy ház felé a kis tündér.

– Jaj, mi ez a szörnyűség? – kapott rémülten a fejéhez, és ijedtében még a harmatvizes korsót is majdnem kiejtette a kezéből.

– Hol vannak a pompás virágok, fák, bokrok? És hol van a szép, zöld, süppedős pázsit? Ez borzasztó! Eltűntek a színek... csupa fekete minden.

– Ki művelhetett ilyen gonosztságot? Mi lesz,

ha felébrednek a gyerekek? Biztosan nagyon el lesznek keseredve, hogy mi lett a gondosan ápolott kertjükből – hüledezett a barátnője is.

Éppen akkor ért oda Szellő Tündér.

– Nahát! Miféle gonosz manó művelhetett ilyen csúfságot? – ámuldozott, hiszen ő is örömmel látogatta meg a szép, gondozott kertet naponta többször is.

– Gonosz manó? Mintha te tudnál valamit...

– Vonta össze gyanakvón a szemöldökét Hajnal Tündér.

– Tudni ugyan nem tudom, de sejtem. Tegnap délután éppen a szomszédos erdőben muzsikáltam egy öreg tölgyfa ágain, amikor tanúja voltam egy beszélgetésnek. Néhány huncut kis koboldgyerek arról beszélgetett, hogy vezetőt választanak maguk közül. Természetesen mindenki saját magát szeretne volna megszavaztatni vezérnek, így hát nem tudtak dönteni. Annyiban maradtak, hogy a vezetőnek ötletesnek, rafinálnak, huncutnak kell lennie, így azt fogják megválasztani e fontos posztra, aki ma estig a legnagyobb huncutságot követi el.

– Jó, jó. De ebből hogyan következtetsz arra, hogy ezt a gonosztságot közülük követte el valaki? – faggatta izgatottan Tavasz Tündér.

– Egyszerű. Tegnap este láttam az egyik kis koboldot, amint az erdő mélyén csordogáló patak-nál ücsörgött. Nagyon izgatottan és elmélyülten tanulmányozott egy ősrégi könyvet, melynek a címe az volt, hogy: Varázskeverékek átváltoztató varázslatokhoz. Akkor még nem is tulajdonítottam neki komolyabb jelentőséget. De reggel ismét találkoztam a kis kobolddal, amint ebből az irányból szaladt, kezében egy sötét, festékes doboznak tűnő valamivel. Néhány perc múlva pedig, amikor megpillantottalak benneteket, már ez a rettenetes látvány tárult a szemem elé.

– Igaza van Szellő Tündérnek. Ez nem lehet véletlen – bólogatott Tavasz Tündér, majd jelentősegteljesen egymásra pillantottak és elreptek a szomszédos erdő felé. Meglepetten tapasztalták, hogy a vén tölgy alatt már javában tanácskoztak a kópé kis koboldok.

Kacarászva mesélték egymásnak, hogy ki milyen csínytet követett el. Ám nem maradtak sokáig titokban a huncutságok. A haszontalan kis lurkónak még a hang is a torkukon akadt, amint megpillantották a feléjük közeledő idős koboldokat.

– Ugye nem szeretnétek, ha a gonosz varázslataitok miatt el kellene hagynunk az otthonunkat? Több száz éve élünk már itt békességben, az emberek szomszédosságában. Gormon, a főkobold éppen most indult útra, hogy visszaváltoztassa az erdő mellett lévő virágoskertet. Valljátok be őszintén, ki volt az, aki elcsente a könyvtárból az Átváltoztató varázslatok könyvét?

A kis koboldok lehajtott fejjel, megszeppenve álltak, de senki nem vállalta magára a gonosz varázslatot.

– Úgy, szóval nem jelentkezik önszántából a bűnös. Akkor kénytelen vagyok valami fondorlattal rájönni. Ne izguljatok, nem történik

semmi furcsaság. Legalábbis annak biztos nem lesz meglepő, aki elkövette azt a gonosz csínytet – figyelmeztette őket, és már emelte is a magasba apró kezeit, majd a kis koboldok felé mutatva rákezdte:

– Piros, fehér, lila sárga –
potyogjon le mind a sárba!
Cipőd kéjke, ruhád zöldje –
hulljon alá mind a földre!
Ne higgyétek, hogy ez átok...
fekete színt küldök rátok.

Amikor az utolsó szó is elhagyta az ajkát, az összes kis koboldról eltűntek a színek. A ruhájuk, cipőjük, hajuk, de még az arcuk is fekete lett.

Amint észrevették, mindannyian keserves zokogásban törtek ki. Legnagyobb rémületükre még az arcukon végigcsordogáló könnycseppek is koromfekete színűek voltak.

– Ugye, nem is olyan mókás dolog feketének lenni? – szólalt meg Darmin, a rangidős kobold.

– Most legalább láthatjátok, hogy egy-egy gonosz varázslattal mekkora keserűséget tudtok okozni valakinek. A kezdeti rémület után azért elmondom, nem fogtok örökké így maradni. Egy kis idő múltán visszatérnek rátok a színek. Na persze nem mindenre – egy valaki sajnos továbbra is fekete marad. Az, aki elkövette ezt a rosszasságot – pillantott rájuk komor tekintettel.

Igaza volt Darminnak. Néhány perc elteltével Arion kivételével az összes kis kobold szép lassan elkezdte visszanyerni korábbi színeit.

– No, most már látom, hogy ki volt a bűnös. Éjfélkor összeül a Kobold Tanács. Ott fogjuk eldönteni, hogy milyen büntetést szabunk ki rád. Addig is ilyen fekete maradsz. Utána pedig csak akkor térnek vissza rád a színek, amikor letöltötöd a büntetésed és őszintén megbánod, amit tettél.

A kis tündérek megkönnyebbülten egymásra mosolyogtak, majd visszareptek az elcsúfított virágoskert felé. Mire odaértek, a kert – Gormonnak, a főkoboldnak köszönhetően – már ismét a régi színeiben pompázott.

Hajnal Tündér boldogan hintette szét felette a napfényben megcsillanó harmatcseppeket. Még éppen időben, hiszen a két kisgyermek vidám kacagással szaladt ki, hogy ezen a verőfényes reggelen ismét köszöntsék kedvenc növényeiket.

Szellő Tündér is mosolyogva, lágy fuvalattal cirógatta végig a fák zöldellő lombjait és a virágok tarka színeiben tündöklő, illatozó szirmait.

Arion pedig valóban megbánta az általa csak apró huncutságnak gondolt koboldcsínytet. Ugyan megmaradt annak a kis huncut, pajkos koboldnak, aki korábban is volt, de ezután soha többé nem kísérelte meg olyan csínytevással, amivel másnak szomorúságot okozott volna.

Mentovics Éva

Egészséges és finom turmixreceptek

Szereted a turmixokat, s szívesen fogyasztanál belőle egészséges fajtát? Íme néhány egészséges, mégis nagyon egyszerűen elkészíthető recept.

Vitaminbomba

Hozzávalók: 2 grépfrút, 2 dl sárgarépalé, 4 dl natúr joghurt, 2 evőkanál méz, csipetnyi reszelt szerecsendió.

Vágd félbe a grépfrútokat, majd facsard ki a levüket. Keverd össze mézzel, sárgarépalével, majd a joghurttal. Fűszerezd be csipetnyi szerecsendióval is. Hűtsd be, s csak azután fogyaszd. Igazi vitaminrobbanás lesz a szervezetedben, ráadásul nagyon finom és tápláló.

Egztikumturmix

Hozzávalók: 1 szelet ananász, ¼ mangó, fél banán, 2 dl friss narancslé.

Szeleteld fel a banánt kisebb darabokra, majd hámozd meg a mangót, s vágd kockákra, majd ugyanezt tedd meg az ananászal is. Ezután már csak össze kell turmixolnod őket a narancslével. Igazi vitaminbomba, s a déligyümölcsöket az év bármelyik szakaszában megvásárolhatod a boltban.

C-vitamin-csomag

Hozzávalók: 1 citrom, 1 narancs, 1 alma, fél ananász, 2 dl tej, 1 dl ásványvíz, 1 evőkanál méz.

Karikázd fel az ananászt, majd távolítsd el a héját. A citrom és a narancs levét facsard ki, majd tedd őket a többi összetevővel a turmixgépbe, s keverd össze alaposan. Máris fogyaszthatod a szervezeted napi C-vitamin-adagját!

ZSIBONGÓ

Shake, turmix vagy smoothie – melyik a nyerő?

Hangzatos kifejezések, melyekkel nap mint nap találkozhatunk, finomak, táplálóak, de vajon mi a különbség közöttük?

A smoothie

A smoothie angolszász találmány, egy krémesen sima, frissen préselt vagy turmixolt gyümölcsökből, zöldségekből álló ital. Általában több gyümölcsöt, zöldséget tartalmaz, mint a shake vagy a turmix, illetve alacsonyabb a zsír- és a cukortartalma. A tejes turmixok az 1950-es évek Amerikájának étkezdeiből, a smoothie-k a '60-as évek makrobiotikus, vegetáriánus éttermeiből indultak világhódító útjukra, és a bolygó szinte minden pontján ismertté váltak. Ma már a hazai kávéházak, cukrászdák, étkezdék kínálatából sem hiányoznak.

A shake

A shake sűrűbb állagú ital, mint a turmix, alapvetően fagyit adja az alapját, és alaposan összetört jég is kerülhet bele. Dúsíthatják még tejjel, de gyümölcsöt is adhatunk hozzá. A legismertebb és legkedveltebb a csokoládé- és a vanília-shake. A turmixokkal ellentétben az alapanyagokat nem préselik vagy turmixolják, hanem összerázzák.

A turmix

A turmixok bármilyen zöltség, gyümölcs felhasználá-

lásával készülhetnek, elsősorban friss alapanyagokat érdemes használni. Lehet dúsítani tejjel, szójatejjel, mandulával, mogyoróval, bármilyen fűszer adható hozzá, pl. fahéj, vanília, szerecsendió. Ha érett gyümölcsökből készítjük, nem is szükséges hozzá édesítőszer adni. A turmixgépbe pakolt alapanyagokat alaposan össze kell turmixolni, és máris fogyasztható. Ízlés szerint lehet sűrűbb vagy hígabb az állaga, tálaláskor zöldsűszereket (menta, citromfű) kínálhatunk hozzá, és jeget is tehetünk a tetejére.

Természetes tisztítószer a nagytakarításhoz

Nem muszáj megvenni a drága, vegyszerekkel teli tisztítószeret ahhoz, hogy higiénikussá és ragyogóvá varázssd az otthonod. Elég, ha bemész a konyhába, és onnan válogatod ki a megfelelő csodaszereket.

Szódabikarbóna

A multifunkcionális szódabikarbóna szinte az egész lakás tisztításához használható, ugyanazt a hatást érheted el vele, mint a drága vegyszerekkel! Beszórhatod vele például a macskaalomot szagtalanítás céljából, illetve, ha a leégett serpenyőn egy napon keresztül rajtahagyod némi vízzel, utána könnyedén tisztára törölhető. Ezenkívül általános súrolószerként is bevetheted, főleg, ha elkevered egy kis ecettel.

Ecet

Az ecetet szintén több mindenre fel lehet használni, ugyanis hatékony zsíroló tulajdonságának köszönhetően régebben edények tisztítá-

sára használták, így mosogatáshoz, vagy akár a mosogatógéphez is alkalmazható. Vízkőoldóként is szuperül funkcionál, csak lötytyintsd az adott felületre, hagyd hatni 10 percig, majd töröld le!

Olívaolaj

Próbáld ki bútorfényezéshez az olívaolajat, biztosan nem fogsz benne csalódní! Számos tisztítószerben megtalálható, mivel nemcsak ápol, hanem csillogóvá is teszi a felületet.

Konyhasó

Nagymamák az apró koszfoltokra, valamint edények fényesítésére egyszerű konyhasót használtak. Szórd meg az adott felületet vele, itasd át langyos vízzel úgy, hogy ne dörzsölöd át 10 percig, csak utána! Tökéletesen eltünteti a foltokat, viszont vigyázz, mert kissé kifakíthatja az anyagot!

Illatosítás

Drogériák polcai roskadoznak a különböző, drága illatosítóktól, melyek sok esetben

nem is váltják be a hozzájuk főzött reményeket. Helyettük kellemes illatot varázsolhatsz otthonodba, ha egy puha anyagba szárított virágot szórsz, majd egy batyut készítesz belőle úgy, hogy a tetejét összekötöd egy mutatós szalaggal. Végezetül csepegtesd rá a kedvenc illóolajodat, és máris élvezheted lakásodban a friss illatokat!

Citrom

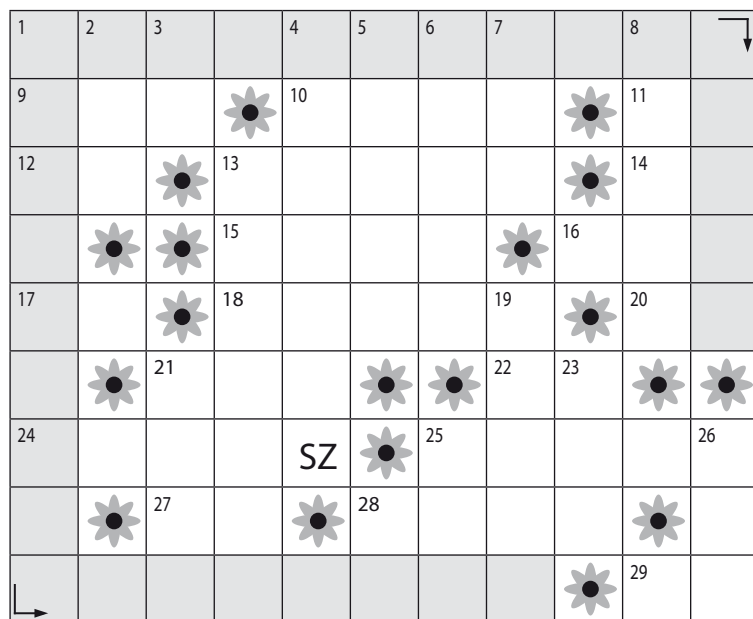
Ha a félbe vágott citromot a mikróba, hűtőbe helyezed, egy idő után tökéletesen magába szívja a szagokat. Amennyiben a ruhák fehérségét szeretnéd visszanyerni, áztasd be őket citromos vízbe, ezáltal nemcsak az elszíneződés tűnik el, hanem friss illatot is biztosít!

Sütőpor

A sütőpor foltok, penész, kellemetlen szagok megszüntetését szolgálja. Súrolóként tűzhelyre, fugára is szórhatsz egy zacskóval, és hatását még inkább elősegítheted azzal, ha citromot is adsz hozzá!

TARKA OLDAL

Keresztrejtvény

Bemegy Bandi a pizzériába, és elvitelre kér egy pizzát.

– Négyfelé vagy nyolcfelé vágjam? – kérdi a pizzás.

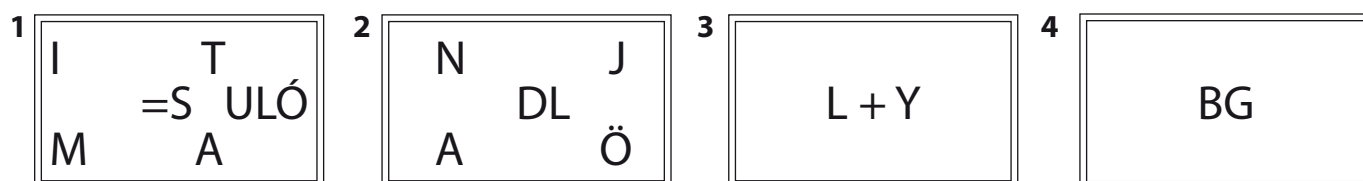
– Azt hiszem elég lesz négyfelé...

(A folytatás a rejtvényben.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz folytatásának első része, 9. Eke betűi, 10. Női név, 11. Zombor, 12. Hangtalan mese, 13. Helyre tesz, 14. Római pénz volt, 15. Papírra rögzít, 16. Icuka, 17. Elege van belőled, 18. Bamba betűi keverve, 20. Újhelyi Nándor, 21. Edgar Allan ..., 22. Tojás németül, 24. Kisorsolják a lottódat, 25. Fás terület, 27. Tolnai Ottó, 28. Kismacska, 29. Tizenkét hónap.

Függőleges sorok: 1. A válasz befejező része, 2. Angol igen, 3. Az okozat előidézője, 4. A Nagy-Szunda-szigetek tagja, 6. Pápai korona, 7. Butik egyenmű betűi, 8. Árnyékoló az ablakon, 13. Eldörmög, 19. Becézett férfinév, 21. Petesejt, 23. Női név, 25. Egy, németül, 26. Maró folyadék, 28. Szén és nitrogén.

Betűrejtvények

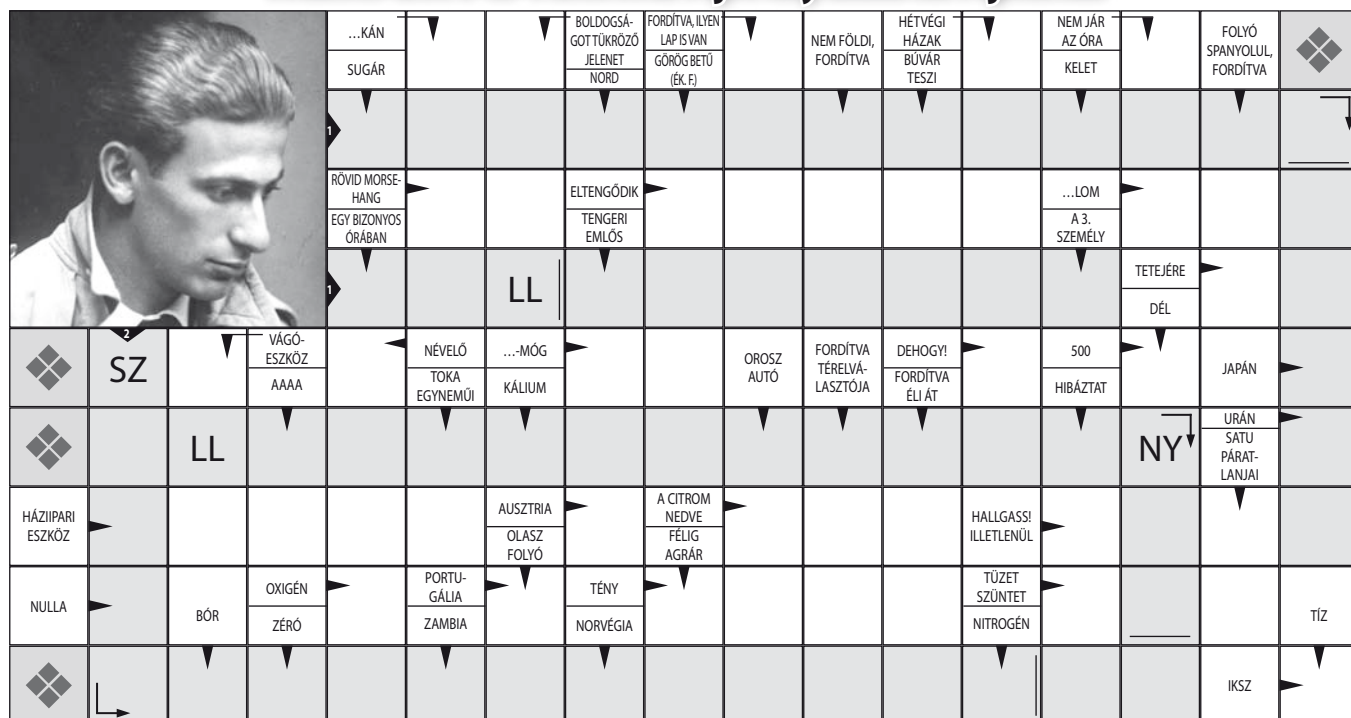

Skandináv rejtvény (21.)

Az üldözöttség éveiben is az élet „apró rebbenéseiben” talál örömet a költő.

A Naptár című pár soros verse is erre utal.

A költő neve és verssorai rejtvényünkben jelennek.

Szókihúzó

J	G	E	R	B	E	R	A
S	Á	F	R	Á	N	Y	K
A	S	Z	Ó	R	A	M	S
ZS	GY	Ö	M	N	O	Ű	C
U	N	GY	O	I	F	I	Á
R		G	L	G	N	R	V
L	R	I	E	V	V	I	R
O	L	SZ	R	Á	G	SZ	Á

ÁRVÁCSKA
GERBERA
ÍRISZ

JÁZMIN
LILIOM
ORGONA

SÁFRÁNY
SZEGFŰ
ZSURLÓ

Húzd ki a betűhalmazokból a kilenc virág nevét, a tizedik virágnevet akkor kapod meg, ha összeolvasod a kimaradt betűket.

Városok és nevezetességek

1. London	a) Práter
2. Róma	b) Hyde Park
3. Madrid	c) Trevi (szökőkút)
4. Párizs	d) Prado
5. Velence	e) Notre-Dame
6. Bécs	f) Akropolisz
7. Athén	g) Vezúv
8. Nápoly	h) Sóhajok hídjá

Próbáld meg az itt felsorolt városokhoz illeszteni az összekevert nevezetességeket!

Szóbetoldó

		A				Ó	
	Z	A				T	A
S	Z	A				Y	O
	L	Ó				T	A
						A	

Olyan szót keress, amellyel minden sorban egy-egy új értelmes szót alkothatsz.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Minirejtvény

1				
2				
3				
4				
5				

Vízszintesen:

1. Alacsony ellentéte,
2. Tapad,
3. Sonka,
4. Evőeszköz,
5. Mosdótál.

Az átlóban egy jó... található.

Egy kis logika

1	2	5	9	14	20	27	
---	---	---	---	----	----	----	--

2	6	2	8	10	18	28	
---	---	---	---	----	----	----	--

Nézd meg figyelmesen a számokat, és biztosan rájössz, hogy hogyan követik egymást, s meg is van a keresett szám.

A 20. szám megfejtései

Berakós rejtvény

– Fogykúrázni.

Betűrejtvények

1. meredek, 2. leszerel, 3. maraton, 4. megterem, 5. elesel

Anagramma

Sztároldal

Ölelkező szavak

1. kor, 2. telefon, 3. szem, 4. terem

Körszámtan

18 – Add össze a körökben levő számokat, és írd be a szemben levő körökbe az eredményt (és így folytasd).

Kitöltőcske

pipacs

Minirejtvény

- 1 – vízszintesen: kel, nap; függőlegesen: kén, lép
2 – vízszintesen: kút, rak; függőlegesen: kór, tok
3 – vízszintesen: kés, pók; függőlegesen: kap, sok

A 19. skandináv rejtvény megfejtése:

KINKA RITA, VICSEK KÁROLY

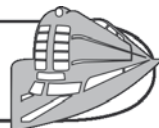
Könyvjutalmat kap:

Popov Igor, Kisorosz

Attila, a hunok csillaga

Írta: Kiss Ferenc
Rajzolta: Fazekas Attila

Húsvét-szigeti kaland

2005 januárjában végre megérkeztünk a világ egyik legszigeteltebb helyére, a Húsvét-szigetre. A leszállópálya a sziget egyik végétől a másikig tartott. Ez a világ leghosszabb polgári leszállópályája, mert a repülőteret úgy alakították, hogy az amerikai űrrepülőgépek vészleszállóhelyként is használhassák.

A repülőgépből kiszállva csendes trópusi eső fogadott bennünket, de az idő kellemesen meleg volt. A tranzitból kiérve rögtön elleptek bennünket a különböző szállásokat ajánló ügynökök. Hosszas alkudozás után végül is a Goretti szállás mellett döntöttünk, és nem is bántuk meg. Az udvar tele volt különböző féle nagyon szép trópusi virággal, és több helyen hatalmas fűrtökből lógott a banán. Seniora Goretti – a házigazdánk – nagyon finom frissen facsart gyümölcslével fogadott, aminek az egyik összetevője valószínűleg mangó volt.

Szállásunk egy kellemes kis bungaló volt, amelyet nem lehetett bezárni. Később rájöttem, hogy a szigeten szinte senki nem szokott

bezárkózni, mert a bűnözés ismeretlen fogalom erre felé. Elég nehéz dolga lehetne egy tolvajnak egy 2500 fős faluban, ahol mindenki mindenkit ismer, és a legközelebbi lakott település 3500 kilométerre van!

Nem időztünk sokat a szálláson, mert azonnal be akartuk fizetni a következő napi sziget körüli túrára. Az utazási irodában azt mondták, hogy most nincs itt az illetékes, de jöjjünk vissza két óra múlva. Várakozás helyett inkább béreltünk egy-egy biciklit, és elindultunk felfedezni Hanga Roa-t és környékét.

Hamarosan megérkeztünk Rapa Nui egyik fő látványosságához a Rano Rarakuhoz. Ennek a vulkánnak az oldalából vájták ki a legtöbb moait és innen szállították azokat a sziget különböző pontjaira. Valamilyen még máig is ismeretlen okból az őslakosok abbahagyták a szobrok készítését, és ezen a helyen rengeteg félkész moai képzte. Némelyik még a vulkanikus szikla részét képezte, mások pedig összevissza, félig a földbe temetve álltak ki. Az egész olyan misztikus és érthetetlen volt!

Minél jobban másztunk fel a vulkán oldalán annál több újabb helyet találtunk, ahonnan a szobrokat vájták. Végül is felértünk a kráter pereméhez, ahonnan egy elképesztően szép látvány fogadott bennünket. A kráter közepén egy gyönyörű tiszta vízű tó volt, oldalán pedig elszórva rengeteg moai sorakozott, de mindegyik arccal a tó felé. A látványt tovább fokozta a kráter tulsó pereme mögött látszó mélykék színű Csendes-óceán.

Voltam földünk egy pár pálmafás strandján, de az Anakena strandot egyik sem múlta felül. A pálmafák, a moaik, a finom homok, a gyönyörű öböl és a mélykék óceán olyan páratlan, egzotikus és misztikus egyveleget alko-

tott, amely egyedülállóvá teszi ezt a kis helyet az egész világon. Eddig is olyan hihetetlennek tűnt, hogy eljutottam a Húsvét-szigetre, de most már egészen álomszerű volt a dolog. Próbáltam elképzelni, milyen lehetett az őslakosok élete több mint 1000 éven keresztül, amikor mindannyian azt hitték, hogy ez a kis parányi sziget az egész világ, és rajtuk kívül senki sincs ezen a földön...

Néhány óra múlva fájó szívvel el kellett hagynunk az Anakena strandot és továbbutaztunk. Most a sziget belseje felé mentünk, és miután a főútról lekanyarodtunk, megálltunk az Ahu Akivi ou-nál. Ez az egyetlen moai csoport, amelyik nem háttal áll a tengernek. Hogy miért? Erre a kérdésre még a nagyon okos tudósok sem tudtak kielégítő válasz adni, ahogyan egyébként az egész húsvét-szigeti civilizációnak és írásbeliségnek a rejtélye sincs megoldva!

Este 22 óra körül már be is szállhattunk a gépbe és 22.20-kor pontosan menetrend szerint elhagytuk a kicsiny Húsvét-sziget talaját. Csak álom volt vagy valóság Rapa Nui titokzatos világa? Nem tudtam eldönteni.

D.

Sztársusmus

Két főváros közt azért jó élni, mert így megduplázódik az esélye annak, hogy eljutunk egy világszínvonalú koncertre. Budapesten és Belgrádban ugyanis egyaránt fellépnek világ-hírű előadók. Most egy kicsit a határon túlra kacsingatunk.

Evanescence és Duran Duran – két együttes, amelyben semmi közös sincs, hacsak nem az, hogy mindketten júniusban Budapesten koncerteznek, még hozzá tíz nap különbséggel. Elmondjuk miről susmusolnak mostanában velük kapcsolatban.

Százhusz törülközőt az Evanascencenek

Az Evanascence budapesti koncertje június 18-án lesz. Mindig nagyon érdekes az, hogy világhírű együttesek milyen igényekkel állnak elő.

A zenekar két szobát kért: egyet a zenészeknek, egyet az énekesnőnek, Amynek. Ezekbe a helyiségekbe csak az együttes tagjai és a menedzser léphetnek be. Azt is előre meghatározták, hogy milyen tárgyak legyenek a szobákban, különleges igények azonban nincsenek. A nyilvánvalóan szükséges asztalok és üléshelyek mellett azt emelhetjük ki, hogy Amy egy egész alakos tükröt is kért magának, hiszen szeretné egészben látni magát mielőtt színpadra lépne.

Ez a visszafogottság jellemzi azt is, hogy az Evanescence zenészei csak különféle üdítőket, sört, valamint zsírégető proteint kértek. Amy ennél is jobban igyekszik vigyázni alakjára és egészségére, hiszen az ő szobájában kell lennie zsírszegény vaníliának, növényi magkeveréknek, a teázás alapeszközeinek, no meg cukormentes édesítőszernek.

Az együttes ismert arról is, hogy közvetlen kapcsolatot ápol a több mint harmincfős személyzetével, például a fény- és hangtechnikusokkal, ezért szeretnének együtt is enni

Duran Duran

velük. A kért menü sokszínű, de nem túl extrém. A zenekar és háttércsapata reggelire sajt-féléket, toastkenyeret, vaját, gyümölcsöket, salátátalat, müzlit, bagettet, joghurtot, sonkát és palacsintát kért. Ebédre a saláta mellé lehetőség szerint pulyka- vagy csirkehúst kóstoltának a legszívesebben, de nem hagynák ki a levest és a desszertet sem. Kérnek viszont szendvicseket és chipset is. Vacsorára nagyon hasonló menüt kérnek, azzal a különbséggel, hogy a salátafélék mellé többfajta húst ennének. A zenekar egyik tagja ugyanis kizárólag halféléket fogyaszt, így számára külön kell készülni ilyen étkekkel.

Az Evanascencenek tehát nincsenek külön igényei, a legfurcsább kívánságuk az volt, hogy százhusz törülközőt kértek.

A családközpontú Duran Duran-tagok

A Duran Duran a nyolcvanas években hódított, és akkoriban mindennek elmondták őket, főleg „megcsinált” együttesnek és szoknyapecéreknek. Az idő viszont őket igazolta, hiszen egészen tartós zenekarnak bizonyulnak, a mai napig is diszkréten ugyan, de jelen vannak a világ zenei színterén. Ami pedig a

nőzési ügyeiket illeti, nos sokak számára meglepő, de mindannyian meglehetősen hosszú és harmonikus kapcsolatban éltek vagy élnek választottjaikkal.

Az énekes Simon Le Bon felesége, Yasmin a világ egyik legismertebb topmodellje. Harminc éve modellkedik, és a mai napig aktív. Karrierje csúcsán a világ második legjobban fizetett modellje volt. Yasmin 1985 decemberében ment feleségül a Duran Duran énekeséhez, és házasságuk azóta is tart, ami meglehetősen ritka a szórakoztatóiparban. Három lányuk van: a huszonkét éves Amber Rose, a húszéves Saffron Sahara, és a tizenhét éves Tallulah Pine.

John Taylor kétszer nősült. Első felesége Amanda de Cadenet tévés műsorvezető, színésznő és fotós, akivel 1991 karácsonyán házasodtak össze. Lányukat, a most húszéves Atlanta Noo-t 1995-ös válásuk után is közös felügyelettel nevelték. A basszusgitáros Gela Nash divattervezővel, második feleségével már több mint tizenhárom éve él együtt.

Roger Taylor volt az, aki a kezdetektől a legjobban védte magánéletét a nyilvánosság elől. A mai napig is csak annyit lehet tudni róla, hogy első házasságából három gyermeke van: James, Ellea és Elliot. A zenekar dobosa 2004-ben vált el, de három évvel később újrannősült, jelenlegi felesége Giselle Bernales, akitől tavaly nyáron megszületett negyedik gyermeke, Julian Roger.

Nick Rhodes 1984 nyarán vette el Julie Anne Friedmant, akitől nyolc évnyi házasság után vált el. Egy lánya van, a most huszonöt éves Tatjana Lee. A billentyűs nem nősült újra, jelenlegi barátnője Nefer óriási Duran Duran-rajongó, és állítólag évekig próbált Nick közelébe kerülni. Akárhogyan is, immár másfél éve együtt vannak, és elég komolyan tűnik a kapcsolatuk.

A Duran Duran június 28-án koncertezik Budapesten, és habár nem lehetnek jelen a családtagok (a fentiekből itélve túl sokan is lennének), mégis nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy minél többet együtt legyenek.

Összeállította: L. M.

Evanescence

Új lemezzel jelentkeztek

Megjelent a Keane új lemeze. A Keane rövid idő leforgása alatt az angol popzene egyik ikonjává nőtte ki magát. Legismertebb zeneszámaik az Everybody's Changing és az Is It Any Wonder. A sussexi együttes legutóbb 2008-ban jelentkezett a Perfect Symmetry lemezzel, 2010-ben pedig Night Train című EP-jükre válogatták össze a világ körüli turnéjukon rögzített hanganyagokat.

A Strangelandere keresztelt új albumra tizenkét szám került fel, első két kislemezükre pedig a Silenced By The Night és a Disconnected című dalokat választották. Habár a zenekar kikacsingat az eddig megszokott stílusából, a lemezük leginkább olyan lesz, mint egy kaland, amely minden embernek mást jelent.

Hófehér

Anapokban zajlik a Hófehér és a vadász film bemutatója, amelynek egyik főszereplője Kristen Stewart. A színésznő nemrég arról beszélt, hogy milyen érzéseket ébresztett benne új szerepe:

– A karakterem és én nagyon sok mindenben hasonlítunk egymásra. Elsősorban azért, mert ő egy teljesen elszigetelt világban él, ráadásul a saját gondolataiba menekül minden és mindenki elől. Hófehérhez hasonlóan én is egész életemben különc voltam, ez azonban lassacskán megváltozik. Egyre inkább megtanulok nyitni azok felé, akik fontosak számomra – mondja az egykori „vámprühölgy”.

SZTÁRVILÁG

Jön a Jégkorszak

Anyár egyik nagy eseménye mindenképpen az évszakhoz éppenséggel nem illő Jégkorszak negyedik részének júliusi bemutatója. Akiknek tetszettek a korábbi Jégkorszak animációs filmek, biztosan nagyon várják már a folytatást. Az új rész a Vándorló kontinens alcímet viseli, és készítői sze-

rint nem okoz csalódást. Ismét végignézhettük, ahogy kedvencőskoriállatbandánk össze-vissza szerencsétlenkedik, amelyből nem hiányozhatnak Motkány balfék megnyilvánulásai sem. A rajzfilmhez készült egy klip is, amelyben Sid táncra perdül és énekel. Ehhez a világ minden táján hozzáadják az adott ország nyelvén annak a személynek a hangját, aki Sidet alakítja. Magyarországon ez Geszti Péter, aki egy csapat helyi fiatalal leutánozza a vesztes lajhár koreográfiáját.

Saját példáján tanult

Miley Cyrus őszintén vallott arról, hogy élete legnagyobb csalódása a Jonas Brothers szépfűja, Nick Jonas volt. Köztudottan több sztár érzelmvilága is megingott a Jonas fiúk miatt. Demi Lovatót is kikészítette a Joe Jonas-románc, és Miley is keserű szájjal került ki a Nickkel folytatott kapcsolatból. Épp ezért gondolta úgy, hogy a csalódott tinilányoknak mond némi bátorító szót:

– Nick Jonas összetörte a szívemet, amikor tizennégy éves voltam. Örültem sze-

relmes voltam. Azt hittem, vele élem le az életemet, és amikor kiderült, hogy nem szerelmes belém, úgy éreztem, hogy mindennek vége. Ha ő nem lát szépnek, akkor ronda vagyok. Ha ő nem akar időt szakítani rám, akkor nem lehet engem szeretni. Értéktelennek és magányosnak éreztem magamat. Közben annyira fáj a szívem, hogy azt hittem, belehalok. Most már jól tudom, hogy a szakításnál is ésszerű kell lenni. Nagyon megviseli az embert, de nem szabad belebetegedni

a fájdalomba. Ha nem működik a kapcsolat két ember között, tovább kell lépni. Ma már örülök, hogy nem maradtam Nick-kel, egyébként nem találkozhattam volna Liam Hemsworth-tal sem. Sohasem lehet tudni, mivel hoz össze még a sors. Meglehet, hogy a nagy szerelem még csak utána jön. Kár, hogy ezt akkoriban nem tudtam – állítja a Hannah Montana-sztár.

Pattinson búcsúja

ATwilight-örület lassan lecseng, és a „fővámpr” Robert Pattinson is búcsúzik a szereptől. A színész nemrég fejezte be a Twilight-saga utolsó epizódjának, a Breaking Dawn 2-nek a forgatását. A búcsú a sorozattól nosztalgikus érzéseket keltett benne, és ennek hangot is adott:

– Most vettem fel utoljára Edward gesztusait, mozdulatait, alakját... és most búcsúozom ettől a szereptől. Habár nem mindig értettem egyet a karakterrel, azért mégis sokat adott nekem, nemcsak anyagilag és szakmailag. Most viszont tovább kell lépnem: a Twilight-örület lassan véget ér, ami talán nem is baj. Az emberek új húsrá vágynak, ezért most átadom a stafétát például a Hunger Gamesnek, hiszen megérdemlik – mondta sportszerűen a színész.

A csend és nyugalom oázisa

A Kátai-tanya ideális szálláshely azok számára, akik meg szeretnék ismerni Vajdaság tájait és városait, ugyanis Kishegyes és a tanya földrajzilag a tartomány közepén (félúton Szabadka és Újvidék között, a Krivaj-patak partján) helyezkedik el, így a legtávolabbi pontok is gyorsan és könnyen megközelíthetők innen.

A Kátai-tanya egy kis oázis a Telecskai dombvidék szívében, másfél kilométerre a falu központjától. 1995-ben a mesés környezetben harminc tehetséges gyermek vett részt az első Firka táborban, és az ötlet megszületett. Az évek során a tanya újabb és újabb épületekkel gyarapodott, színesebb és színesebb programokkal gazdagodott. Mára egy többhelyszínes vendéglátóipari egységgé nőtte ki magát. A tanya épületei mellett (hetvenágyas épületegyüttes, a jurta, két ebédlő, amfiteátrum, nádfedeles terasz) mára az idelátogatók élvezhetik a vendégismeretünket a faluban található Vendégházban (25 ágy), a tóparti tájházban (11 ágy), a Kulcsosházban (14 ágy), vagy akár a Pékmúzeumban, a Mesterségek Házában is. Vendégeink a gyönyörű természeti adottságok mellett betekintést kaphatnak a helyi emberek életmódjába, a falusi szokásokba, megízlelhetik a hagyományos házias ételeket, italokat, valamint megismerhetik a szíves falusi vendéglátás élményét is.

Maga a „tanya” 1995 óta működik, és mára 70 fő elszállásolására alkalmas (2, 4, 6 vagy 8 ágyas szobákban). A két ebédlő közel 180 férőhelyes. A tanya területén található még egy amfiteátrum, mely konferenciák lebonyolítására alkalmas; kapacitása 200

fő. A vendégek szórakoztatására több jól felszerelt és biztonságos játszótér, valamint egy gazdasági udvar (háziállatokkal) is rendelkezésre áll.

Programjaink nagyon sokszínűek: vendégeink a kézműves foglalkozások, hagyományörző foglalkozások, természetismereti foglalkozások, lovaglás, szamaragolás, sétakocsikázás, fejtörő játékok, tréfás vetélkedők közül választhatnak, de az esti programok és a játszótérek nyújtotta sziesztázás is élményekben gazdag napot nyújt. A természetjárás, az ökotúrás és a gyógynövénygyűjtés mellett az évszaknak megfelelően az idelátogatók akár szánkozhatnak vagy korcsolyázhatnak is.

A nyár folyamán a gyermekek választhatnak a táboraink közül (Firka tábor, Zöld tábor, Kézműves tábor, Angol tábor). A tanyától 1,5 kilométerre lévő Pékmúzeum, ahol a vendégeink maguk süthetik meg a kürtöskalácsot, és a tópart is (horgászásra és fürdésre egyaránt alkalmas) nagyszerű kirándulási lehetőséget nyújt. A hagyományok iránt érdeklődőknek a Mesterségek Házában található tárlatot ajánljuk.

A kishegyesi KÁTAI-TANYA 2012-es nyári programajánlata:

Június 25–30.:

Sporttábor (érdeklődni: 064/33-40-925)

Július 9–14.:

Kézműves tábor (általános iskolásoknak)

Július 23–28.:

Angol nyelvi tábor (általános iskolásoknak) és Lovas tábor (10–14 éveseknek)

Júli 30.–augusztus 4.:

Firka tábor (általános iskolásoknak), Fényképészeti tábor (általános iskolásoknak) és Lovas tábor (15 éven felülieknek)

Augusztus 13–18.:

Szép szó tábor

Augusztus 20–25.:

Zöld tábor (általános iskolásoknak)

További részletek iránt itt tudtok érdeklődni: 024/731-222

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matiče srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

INTERNET

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje Uti 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs